Annetje Lie in het holst van de nacht

Imme Dros

bron
Imme Dros, *Annetje Lie in het holst van de nacht*. Em. Querido's Uitgeverij, Amsterdam 2000 (6de druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/dros001anne01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

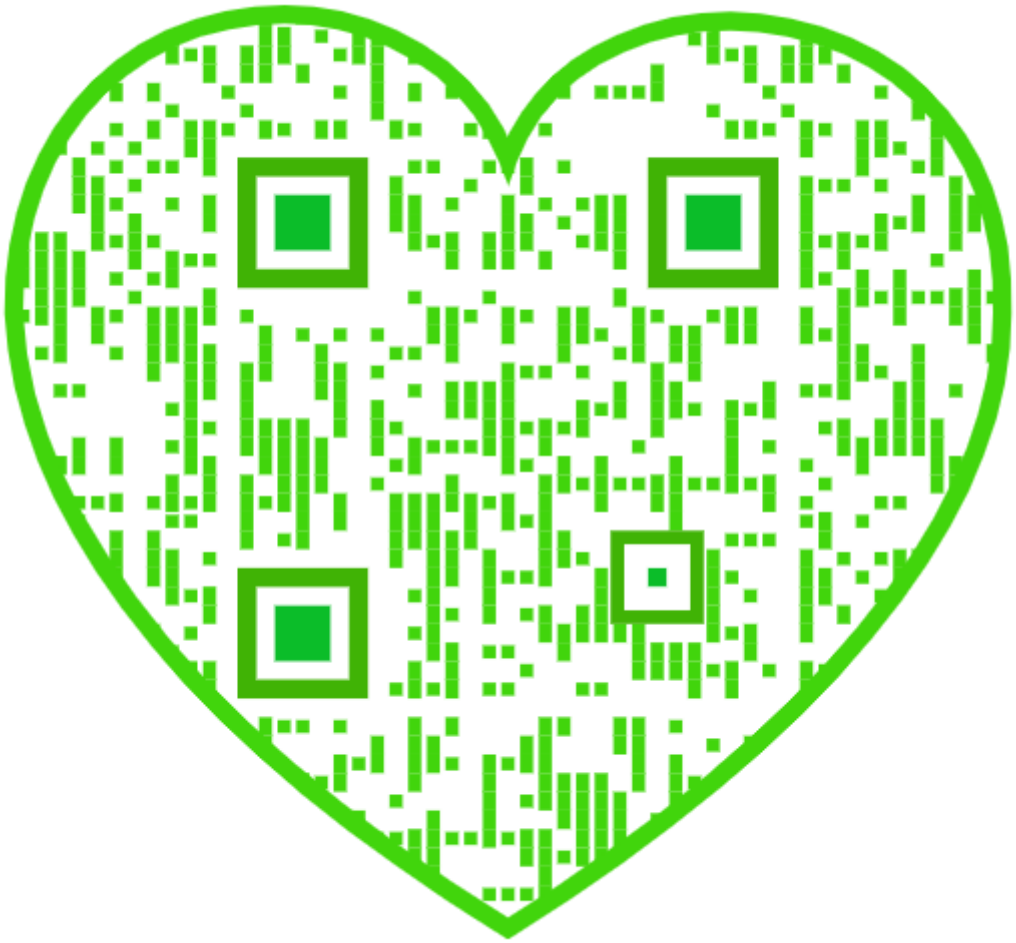

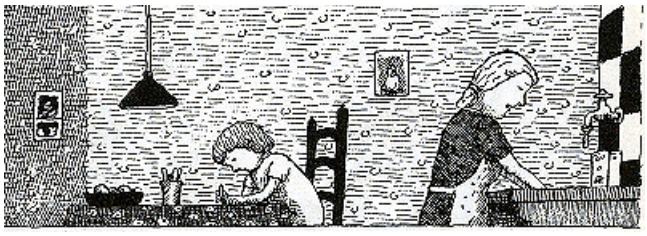

1

Oma zingt liedjes.

Rare liedjes uit de tijd dat oma een klein meisje was, raar dat oma een klein meisje was.

Ze zingt in de keuken, op de trap naar de zolder, in de tuin en op de wc. Annetje Lie moet wel luisteren.

Soms zijn het bekende liedjes. ‘Witte zwanen, zwarte zwanen’. ‘Rije rije rije in een wagentje’. ‘Ik zag twee beren broodjes smeren’.

Die liedjes zingt Annetje Lie mee. Maar meestal zijn het rare liedjes.

Zachtjes tikt het avondklokje
alles keert in ruste weer
vogels zingen treurige liederen
zonlicht daalt in het westen neer.

Dat is een naar liedje met een akelig slot en Annetje Lie stopt haar vingers in haar oren als oma het zingt. Net als bij: ‘Aan de muur van het oude kerkhof’. En bij: ‘Een kransje van bloemen in 't goudblonde haar’. En bij: ‘Mamaatje geef mij een paardje’. Dat zijn akelige, akelige liedjes.

‘Zing nou wat anders, oma!’

‘Goed, mekind.’

En oma zingt wat anders.

Onder de brug bij Anketanke
daar verkopen ze eikenhout.
Volkje volkje komt en ziet.
Koopt bij Anketanke niet,
want dat hout dát déúgt níét!

Annetje Lie tikt de maat met een soldaatje van blik. De soldaatjes zijn bijna zo oud als oma zelf. Ze zaten vroeger bij de thee. Gratis.

‘Oma, wie is Anketanke?’

‘Wat zei je, mekind? Wil je warme chocola?’

Oma geeft niet vaak antwoord als je wat vraagt.

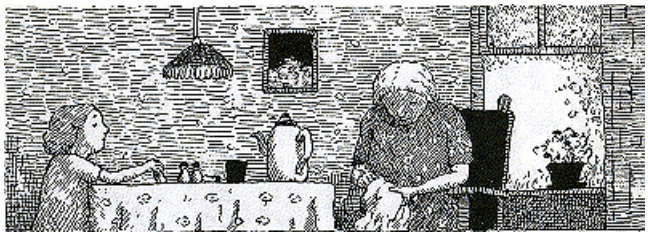

Of een antwoord waar je niks aan hebt.

‘Wanneer komen papa en mama nou?’

‘O, mekind, dat kan nog wel even duren.’

‘Hoe lang duurt even?’

‘Ach, breng me even een paar knijpers. Het bakje staat in de keuken.’

Even duurt lang. Annetje Lie woont al een tijd bij oma, vier zondagen en alle dagen ertussen. Vooral als ze naar bed moet bovenaan de trap dan vraagt Annetje Lie wanneer papa en mama haar komen halen.

Papa heeft haar zomaar opeens gebracht met zijn groene auto propvol speelgoed en kleren, niet alleen zomerkleren maar ook truien voor de winter, en het is helemaal geen winter. ‘Je gaat een tijdje bij oma wonen.’

‘Maar hoe lang dan?’

Dat zei papa niet. Papa geeft ook niet vaak antwoord als je wat vraagt, of hij geeft een antwoord waar je niks aan hebt.

‘Waar is mama toch?’

‘Die heeft het nu even druk.’

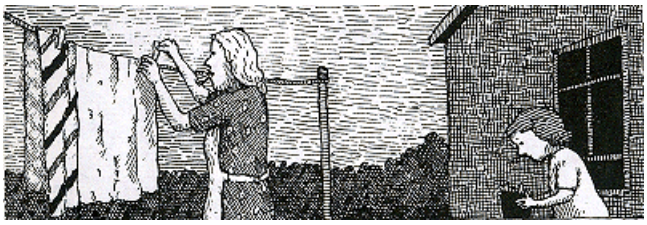

Even.

‘Wanneer kom je weer, papa?’

‘Dat zien we wel.’ En papa reed weg zonder haar.

Nu moet ze bij oma wonen en bij oma slapen in het kamertje aan de voorkant van het huis, waar mama sliep toen ze een klein meisje was, ook raar dat mama een klein meisje was.

Het is een prachtig kamertje en door het raam zie je de zee.

Er staat een ronde tafel met een serviesje van donkergroen porselein, waar echt thee in mag van oma. Er is een schemerlamp om bij te schemeren en een leeslamp om bij plaatjes te kijken. Er is een leunstoel die schommelen kan met een kussen zo dik dat de stoel er vol van is. Er is een kamerscherm van blauwe zij vol sterren en manen, er is een boekenkast. Er is een kist met verkleedkleren en hoeden en waaiers en stukken kant. Er is een muurkast voor het speelgoed van Annetje Lie en het speelgoed van oma en mama toen ze kleine meisjes waren.

En er is een bed, het mooiste bed van de wereld, met gouden spijlen en een hemel waaraan gordijnen

hangen die dezelfde bloemetjes hebben als de overtrek van de donsdeken en het kussen. ‘Een bed voor een prinses,’ zegt oma. Maar toch vindt Annetje Lie het niet prettig om erin te slapen, ze wil haar eigen bed, thuis.

‘Wanneer komen papa en mama, oma?’

‘Ga maar lekker slapen, dan is het gauw morgen en morgen duurt het weer een dagje korter.’

‘En hoeveel dagen zijn er dan nog over?’

Oma stopt de deken in en zingt een van haar liedjes.

Annetje moet slapen gaan
komt er een Grote Kerel aan
met een Kattenbek.

‘Niet dat liedje, oma!’

Oma houdt op met zingen en gaat naar beneden, de trap kraakt.

Annetje Lie is alleen. Ze hoort geluiden in het huis, geluiden buiten. Vogels op het dak, de wind in de bomen. Door het raam ziet ze de maan. Komt de maan dichterbij?

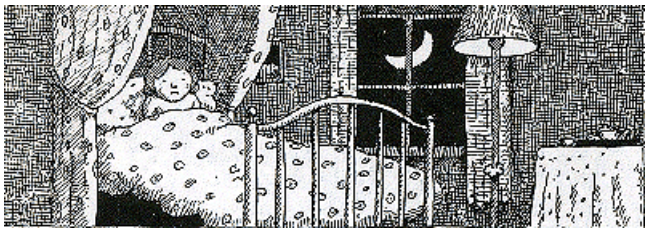

‘Oma!’

‘Wat is er, mekind?’

‘Zo'n eng geluid, oma.’

‘Dat is niks, dat zijn de duiven. Nou slapen hoor!’

‘De duiven van Assepoester?’

‘Ja, net zulke duiven. Welterusten.’

De duiven van Assepoester, van de prent in de keuken boven het fornuis. Die prent is nog ouder dan de theesoldaatjes, dat zie je aan de bruine vlekken.

‘Het weer zit erin,’ zegt oma.

‘En jij hebt het weer in je handen, hè oma?’

‘Dat zijn mijn kerkhofbloempjes,’ zegt oma.

Als Annetje Lie in de keuken is bij oma, dan kijkt ze naar de prent waar het weer in zit. Daar staat Assepoester op blote voeten in een gescheurde rok, ze heeft een bakje met erwten in haar hand en op haar schouders zitten witte duiven. Annetje Lie kijkt zo lang naar de prent dat het lijkt of ze bij Assepoester is in dat vreemde huis met as en erwten op de vloer. En ook als ze in bed ligt te denken aan de prent van Assepoester, komt ze dat vreemde huis binnen.

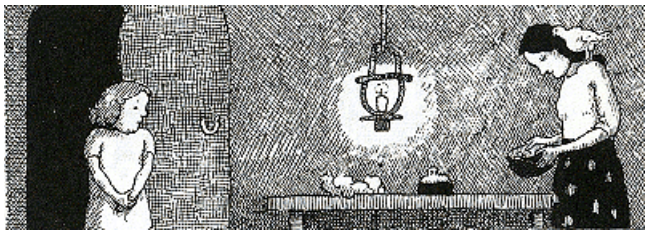

‘Oma! Haal me toch terug!’

Oma wordt wel een beetje boos af en toe. Vooral als ze zelf al in bed ligt in de kamer aan de achterkant van het huis.

‘Kind toch, me wakker maken in het holst van de nacht.’

‘Waar is dat? Waar is het holst van de nacht?’

‘Ssst.’

‘Is dat net als het hol van een vos?’

‘Sssst.’

‘In het bos daar was het hol van een vos en papa zei...’

‘Sssst.’

‘Het had wel vijftien gangen en het was misschien wel honderd jaar oud. Is dat lang? Honderd jaar?’

‘Sssst.’

Oma begint weer te zingen van de Kerel met de Kattenbek.

‘Ik slaap al, ik slaap al.’

‘Tot morgen, mekind.’

Annetje Lie kijkt in het donker, het is overal even donker. Het holst van de nacht, dat is vast wel heel

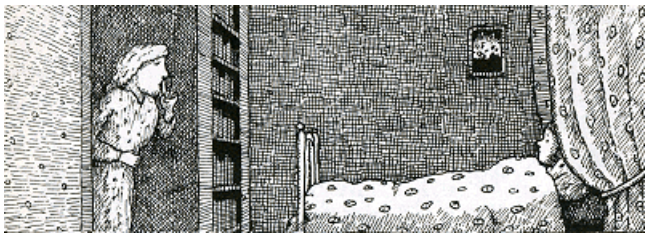

erg hol, nog veel holler dan een gewoon vossenhol. En het heeft nog meer dan vijftien gangen. Maar waar is het? In de slaapkamer van oma? In de keuken achter het fornuis? In de dijk voor het huis? Achter de dijk bij de zee? En zijn de gangen van zand of van iets anders?

Ze draait en draait. Het kussen is bobbelig, het is een akelig kussen. Ze schopt de deken van zich af, haar voet stoot tegen een spijl, het zijn akelige spijlen. Het bed is te hard en te zacht.

Wanneer komen papa en mama haar halen?

Ze duikt rillend terug onder de donsdeken.

En dan ziet ze het holst van de nacht.

2

Het holst van de nacht ligt gewoon onder de donsdeken.

Zie je wel, denkt Annetje Lie, het lijkt precies op dat hol van de vos. Ik dacht het al. Maar het is veel groter en de wanden zijn niet van zand. Nee, zand is het niet. Maar wat dan?

Ze kruipt naar binnen. De wanden en ook de bodem van het holst van de nacht zijn heel zacht, zacht als dons, zachter dan dons... Annetje Lie duwt op de zachte zijwand en ze ziet haar eigen hand niet meer, ze zakt trouwens ook weg in de vloer. Waar zijn haar knieën? Haar voeten? Waar is alles gebleven?

‘Maar het zijn ook wólken!’ roept Annetje Lie. ‘Het zijn allemaal wolken.’ Ze laat zich voorover vallen en rolt heen en weer. ‘Wolken. Echte wolken. Zie je nou dat je op de wolken kunt zitten!’

Ze springt overeind en danst in het rond, ze stuitert terug, net als op het luchtkussen in de speeltuin. Wolken. Echte wolken. Eindelijk weet ze hoe het is om op de wolken te lopen. Dat leek haar altijd zo heerlijk: lopen op de wolken. Papa zei dat het niet kon, maar papa weet dus niet alles.

Ze danst en ze loopt en ze springt steeds verder het holst van de nacht in, steeds dieper.

Wolken, echte wolken en aldoor weer anders. Dunne sliertwolken, mollige schapenwolken, dikke donderwolken, roze ochtendwolken, paarse avondwolken.

Verder gaat ze, dieper.

Wie zou er wonen in het holst van de nacht? Een sneeuwvos? Een roodvos? Een wolkenvos soms met kleine wolkenvosjes? Wat eten ze? Wolken?

Verder verder verder.

Windveren, stapelwolken, regenwolken.

Verder.

Als ze er genoeg van begint te krijgen, komt ze aan het eind van de gang. Ze is niet in het binnenste van het hol, want ze staat bij een uitgang en erachter

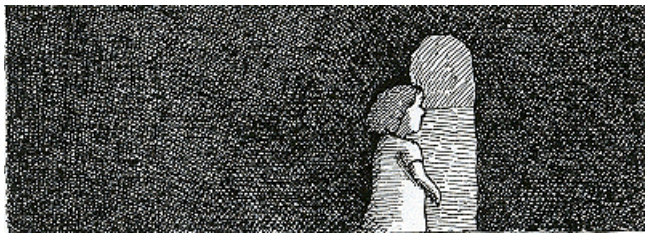

is het blauw. Daar ligt een gouden boot op een zee waarlangs geen dijk loopt.

‘Ahoi,’ roept de gouden boot.

Het is de Maan zelf en hij wuift naar haar.

‘Wil je mee? Ga je mee?’

Annetje Lie klimt aan boord.

‘Waarheen? Waar naartoe?’ vraagt de Maan, hij hijst zijn eigen zeil.

‘Overal naartoe!’ roept Annetje Lie.

‘Dat is het beste,’ zegt de Maan. Hij blaast in het zeil.

Ze zijn op weg over de blauwe zee.

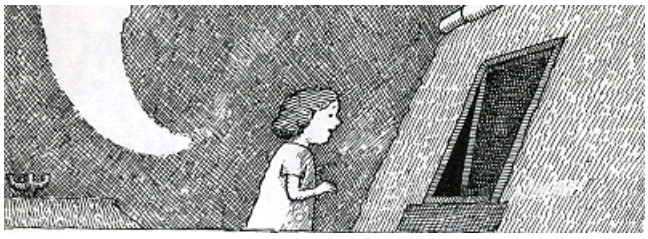

3

De wind steekt op en de Maan houdt op met blazen. Ze varen naar het zuiden.

Annetje Lie kijkt over de rand van de boot. Diep op de bodem van de zee zijn andere zeeën, en landen met bergen en bossen. En rivieren. En een stad. En nog een stad. En de stad waar Annetje Lie woont. En het pleintje voor de school. En het huis waar Annetje Lie woont.

‘Riemen vast, we gaan landen,’ roept de Maan.

Ze glijden recht op het zolderraam af.

‘Allemaal uitstappen en denk aan uw bagage, laat niets in de cabine achter,’ zegt de Maan met een stewardessenstem.

‘Dit is onze achterzolder!’ zegt Annetje Lie.

‘Ja, dat zal ik niet weten,’ zegt de Maan, ‘wie kijkt hier vaker naar binnen, jij of ik?’ Hij gooit het anker uit op het platte dak.

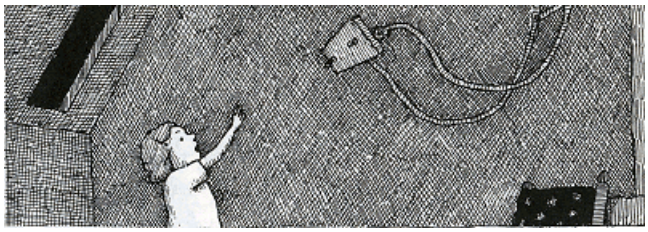

Annetje Lie glipt door het dakraam naar binnen. Ze is thuis. Maar het huis is doodstil. Alleen de schommel maakt geluid, hij piept in zijn ijzers en schommelt in zijn eentje. Doet hij dat elke nacht? En hij zingt erbij:

Ieuwe ieuw
houtjetouw
Anne komt niet, Anne komt gauw.
Ieuwe leuwe
touwtje en hout
Anne is lief, Anne is stout.

Bij stout maakt hij een gierend geluid.

‘Aha, was jij daar?’

‘Nee, ik ben hier.’

‘Dat zei ik.’

‘Nee, dat zei je niet, je zei...’

‘Ik weet wat ik zeg en ik wist wat ik zei en wat jij zegt dat ben je zelf,’ giert de Schommel en begint woest te zwaaien, hoger en hoger.

‘Niet zo hoog, niet zo hoog,’ roept Annetje Lie.

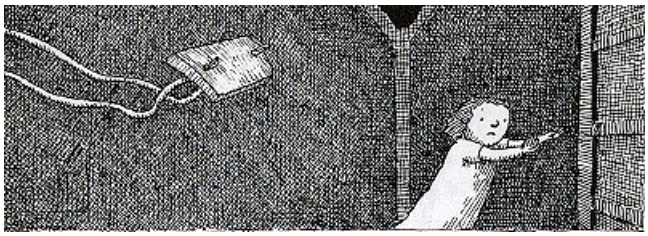

Ze is bang. Straks vliegt de Schommel uit zijn haken en raakt iemand tegen zijn hoofd.

De Schommel zwiept op en neer. ‘Ieuwe ieuwe hoei hoei.’

De Maan is nergens te zien en het huis is vast en zeker leeg. Het is te stil. Papa en mama zijn hier ook niet. Ze zijn weg. Al vier zondagen en alle dagen ertussen.

‘Ieuwe ieuwe ieuw!’

‘Niet zo hoog, o toe, Schommeltje, ga nou niet zo hooooooog.’

De Schommel luistert niet.

Annetje Lie kruipt achter de wasmand, maar de Schommel weet waar ze zit en stuurt in haar richting.

‘Ga weg, ga weg!’ huilt Annetje Lie.

‘Dat had je gedacht, lelijke meid, stoute meid, stoute Annetje Lie, ieuwe ieuwe.’

Er is maar een uitweg. Annetje Lie vlucht naar de Muizenkast.

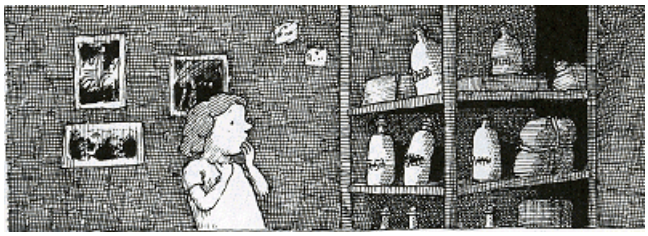

4

Ze is zo verschrikkelijk bang van de Schommel dat ze de Muizenkast in gaat. Dat zou ze anders nooit hebben gedurfd.

Want de Muizenkast is griezelig. Donker en vreemd, met geritsel en gepiep in hoeken en gaten. Er zitten muizen in die kast, daarom heet hij zo: Muizenkast. Al heeft hij ook nog een zondagse naam. Op zondag heet de kast Donkere Kamer, dat is als papa foto's gaat afdrukken die hij zelf heeft gemaakt. Van mama en Annetje Lie bij het vossenhol in de duinen. En bij de zee met bootjes erop. En bij het witte huisje aan de dijk waar oma woont en bij de groene auto.

En heel soms heeft de kast een scheldnaam. Soms heet hij Rommelkast. Er staat veel rommel in, dat is waar. Meer dan in de schuur of op de vliering. Te veel rommel, vindt mama. Maar papa wil niets weggooien.

Er zijn dozen en tassen en kistjes en koffers. Potten en bakken en pannen en ketels en vazen. Allemaal een klein beetje kapot. En er zijn flessen. Annetje Lie mag nooit aan die flessen komen. Ze mag ze niet openmaken en ze mag er helemaal niet uit drinken.

‘Wat in die flessen zit, dat bijt!’ heeft papa wel honderd keer gezegd.

Nou, dat kun je goed zien. De flessen hebben scherpe tandjes in hun bek. Ze grommen zachtjes en klappen hun kiesjes op elkaar. Klekklekklek. Ze happen naar de benen van Annetje Lie, ze willen haar pakken.

‘Nee nee!’ roept Annetje Lie en springt opzij voorbij de stapels muziekpapier en de schoenenberg. Ze struikelt over veters, die dik als boomwortels over de grond kronkelen.

En dan ziet ze gelukkig de trouwschoenen van mama. De prachtigste schoenen van de wereld. Van wit satijn. Satijn heet dat als het zo zachtjes glimt en zo zacht voelt aan je vingers.

Annetje Lie trekt de schoenen aan. Dat mag van

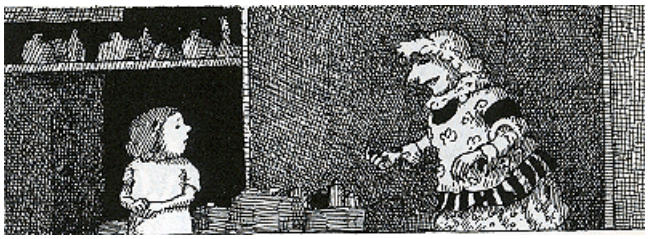

mama, ze mag af en toe heel even de satijnen schoenen aan om op te lopen. Nu durft ze terug naar de zolder. De hakken zijn zo hoog dat de flessen haar niets meer kunnen doen.

‘Waar gaat dat heen?’ zegt een stem van achter de schaatsen.

Annetje Lie schrikt zo, dat ze tegen de prikslee valt.

Ze is niet alleen in de kast. Er staat daar een wildvreemde mevrouw. Een vrouw met wel tien jurken over elkaar heen: zomerjurken over dikke wollen winterjurken, jurken met stippeltjes over jurken met strepen of ruiten, jurken met kant en jurken met veren en bont over strandjurken.

‘Geef mij die schoenen, meisje,’ zegt de Jurkenvrouw. Ze lacht er liefjes bij, maar ze heeft lange hoektanden.

‘Geef hier, geef op.’

‘Nee,’ zegt Annetje Lie, ‘ze zijn van mama en ik mag ze aan. Ze zijn niet van jou.’

‘Geef,’ zegt de vrouw nog zachter en zoeter, ‘geef geefgeefgeef. Geefiegeefiegeefiegeef. Toe geef die

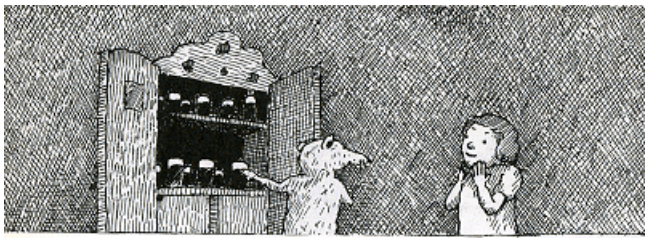

schoenen van satijn, geef mij die glimmende, glibberige, glanzende trouwschoenen van satijn. Mijn! Mijn! Mijniemijniemijnmijn.'

Ze lacht zachtjes en zoetjes. Haar hoektanden blikkeren, haar vingers hebben tien lange, kromme nagels.

Annetje Lie gilt het uit. 'Help!'

'Pardon?' vraagt een scherpe stem in haar buurt. 'Wat bedoelt u met help?'

'Help. De Jurkenvrouw wil me hebben.'

'O zo. Wel kom dan ook hierheen, sukkel die je bent,' zegt de scherpe stem. 'Wie gaat er nu ook open en bloot op zulke kostbare schoenen lopen. Hierlangs.'

Een dunne poot wenkt uit een muizengat.

Annetje Lie laat zich vallen en wringt zich door de kleine opening. Ze kan er precies door maar de Jurkenvrouw is te dik.

Ze blijft steken en roept vleiend: 'Is er niet een gaatje om door te kruipen voor een echte dame?'

'Wat zegt ze?' fluistert Annetje Lie schor van angst. 'Ze bedoelt iets anders, ik weet het zeker.'

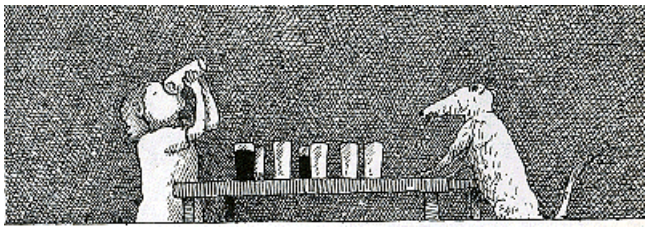

‘Let niet op haar,’ zegt de muis met de scherpe stem. Hij ziet eruit als een gewone huismuis, alleen heeft hij een rode snor. ‘Wat kan ik je eens aanbieden?’

‘Ik heb nogal dorst,’ zegt Annetje Lie.

De muis met de rode snor trekt een grote kast open en wijst op glazen vol limonade. ‘Welke smaak wil je het liefst?’

‘O, frambozen, het allerliefst.’

Ze krijgt een glas rode limonade. Maar als ze het heeft leeggedronken heeft ze nog altijd dorst. De muis geeft haar een nieuw glas zo vaak ze wil. Gele limonade, oranje limonade, groene limonade, blauwe limonade. De lege glazen rinkelen tegen elkaar op de muizentafel.

‘Zo'n dorst,’ klaagt Annetje Lie, ‘zo'n vreselijke dorst.’

‘Hier is wat water,’ zegt de muis, ‘drink maar wat, kindje, wat is er dan toch?’

De muis is oma. Ze staat naast het bed met een beker in haar hand. Het is licht in de kamer. Het is dag.

5

‘Zijn er muizen met rode snorren, oma?’

‘Nee, mekind, dat denk ik niet.’

‘Er zat er eentje in de Muizenkast.’

‘O, in de Muizenkast,’ zegt oma.

‘Wat breit u daar?’

‘Een warme trui voor als het winter wordt.’

‘Maar het wordt toch nog geen winter?’

‘Nu nog niet, maar over een tijdje wel.’

Daar is niets tegen in te brengen.

‘Gaan we straks boodschappen doen, oma?’

Boodschappen doen is tenminste leuk. Oma draagt een grote tas en Annetje Lie een kleine. In elke winkel krijgt ze iets lekkers. Een plakje worst, een snoepje, een appel. De winkels liggen aan de dijk, net als oma's huisje.

‘Als het winter wordt en het sneeuwt dan kun je met een slee van de dijk afglijden,’ zegt oma.

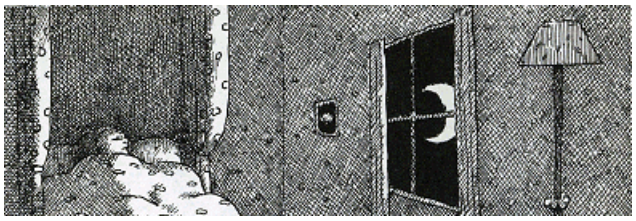

‘Maar als het winter wordt ben ik allang thuis.’

‘En daar is de school,’ zegt oma zonder op Annetje Lie te letten, ‘zie je wat een groot speelplein?’

‘Ons speelplein is veel en veel groter,’ zegt Annetje Lie.

‘Help je me met koken, mekind?’

Oma kan lekker koken en Annetje Lie leert het. Bewegen de vleugels van de duiven van Assepoester?

‘Wat sta je te dromen, mekind? Ben je moe?’

Nee, ze is niet moe, maar ze wil deze keer wel naar bed.

‘Oma, ik weet waar het holst van de nacht is.’

‘Dat is fijn hoor, mekind,’ zegt oma, ‘slaap maar lekker.’

Door het raam schijnt de Maan, hij is dikker dan gister.

‘Dag Maan,’ zegt Annetje Lie.

Onder de donsdeken is het lekker warm. Zou het holst van de nacht er nog liggen? Of is het soms weg, net als het spiegeltje met de clown op de achterkant? Zomaar weg, nooit teruggevonden?

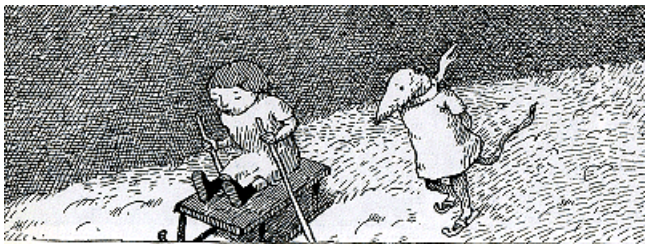

‘Truien voor de winter. Mooie truien voor de winter. Warme wollen wintertruien.’

‘Maar het wordt nog geen winter,’ zegt Annetje Lie.

Bij de ingang van het holst van de nacht staat een egel. Zijn rug zit vol pennen, breipennen zoals oma ze in haar breitas heeft.

‘Dus geen trui?’ vraagt de egel. ‘Dan niet. Wil je een prikslee huren? De slee is gratis bij de thee, maar de prikkers kosten een zoen.’

Hij trekt twee breinaalden nummer zeven uit zijn rug en houdt Annetje Lie een grijze wang voor.

De zoen smaakt vies en de wang prikt, precies als bij oom Henk.

‘Zet hem op, hop hop hop!’ roept de egel.

De slee glijdt heel gemakkelijk door de wolkengang. Annetje Lie zet zich flink af met de prikkers.

‘Ach, daar was je,’ zegt een bekende scherpe stem naast haar.

Het is de muis met de rode snor op schaatsen. ‘Jij bent toch dat domme kind met die satijnen schoenen?’

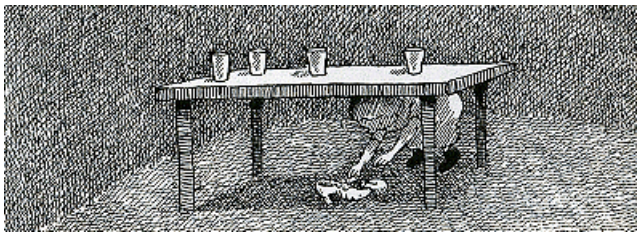

‘Waar zijn mijn schoenen?’ vraagt Annetje Lie. ‘Waar zijn ze nu?

‘Onder de tafel in mijn huisje. Dat spreekt vanzelf. Kom maar mee.’

De muis zwenkt een zijgang in en ze komen bij een ronde deur. Hij klopt aan en roept: ‘Is er iemand thuis?’

‘Nee, er is niemand thuis,’ roept hij er zelf achteraan.

‘We kunnen naar binnen gaan,’ zegt hij tegen Annetje Lie, ‘er is niemand thuis. De satijnen schoenen liggen echt onder de muizentafel.’

‘Is de Jurkenvrouw weg?’ vraagt Annetje Lie.

‘Dat weet je maar nooit,’ zegt de muis, ‘en als zij er niet is dan heb je kans dat de Man met de Kattenbek rondkruipt. Het was nogal dom van je om die kast in te gaan.’

‘Ik wist niet dat er een Jurkenvrouw in zat,’ zegt Annetje Lie.

‘Je kunt beter uit mijn kast wegblijven,’ zegt de muis.

‘Het is jouw kast niet, het is onze Rommelkast.’

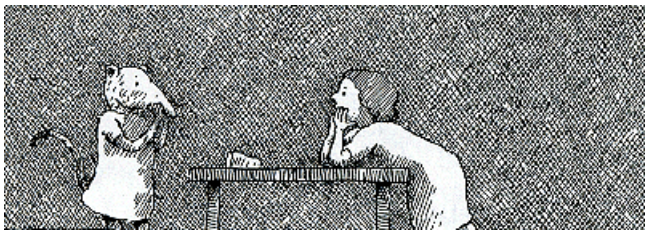

‘Ik heet Donkere Kamer!’ schreeuwt de kast.

‘Alsjeblieft, nu heb je hem beledigd.’

‘Kan een kast praten?’ vraagt Annetje Lie.

‘Kan een kast niet praten soms?’

‘Dat weet ik niet.’

‘Jij kunt een boek volschrijven met wat je niet weet, Suffeling.’

‘Als je niet beleefd tegen me bent, dan ga ik,’ zegt Annetje Lie. ‘Je bent een vervelende muis en je snor is ook nog rood.’

‘Nee toch!’ De muis grijpt naar zijn snuit. ‘Nee toch? Niet rood toch.’

‘Wel rood.’

‘Echt rood? Niet bijvoorbeeld zalmroze, of lila of pimpelpaars?’

‘Rood rood rood.’

‘Dan kan ik het wel vergeten,’ zegt de muis en begint te huilen. ‘Rood! Erger kon het niet. Nee, ik kan het wel schudden.’

‘Wat dan?’

‘Alles,’ snikt de muis, ‘alles waar ik op hoopte, alles waar ik voor leefde, alles waarnaar ik verlangde

en wat mijn hartje begeerde.’

‘Alleen omdat je snor rood is?’

‘Natuurlijk daarom, stakker die je bent! Jij weet echt helemaal niets. Een rode snor, dat is voor een muis het ergste van alle erge dingen. En erge dingen genoeg. De Man met de Kattenbek, de kat zelf, de vleer, de vampier. Allemaal vreselijk erg, maar niets vergeleken bij een rode snor. Een rode snor, dat is erger dan helemaal geen snor.’

‘Dat wist ik niet.’

‘Nee. Jij kon een boek volschrijven met wat je niet wist, Sukkelstra.’

‘Als je me blijft uitschelden help ik je niet.’

‘Jij mij helpen? Mij, een muis met een rode snor. Niemand kan mij helpen. O o o. Rood is mijn snor.’

‘Ik kan hem verven,’ zegt Annetje Lie. ‘Er staat verf in onze Muizenkast.’

‘Ik heet Donkere Kamer,’ brult de kast.

‘Je hebt hem weer beledigd, maar geeft niks, ga door. Verf? Soms bij geval per ongeluk misschien groene verf?’

‘Groene verf van de schutting.’

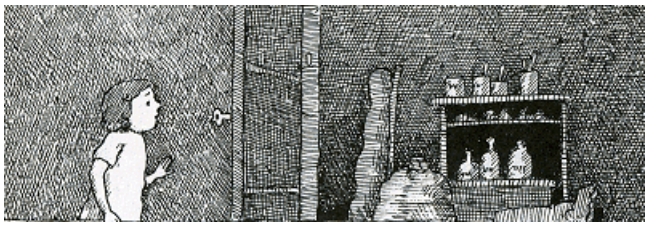

‘Jij kunt mij een groene snor bezorgen?’

‘Als je dat wilt.’

‘Als ik dat wil? Welke muis zou dat niet willen? Wie een groene snor heeft is koning. Muizenkoning!’

‘En wil je dat? Muizenkoning zijn?’

‘Wie wil er geen muizenkoning zijn dan?’

‘Ik niet!’

‘Hahaha, je zou niet eens kunnen. Jij bent te kaal, nergens vacht en nergens een snor. Uitgesloten.’

‘Ik kan je snor verven maar ik durf niet terug in de Rommelk...’

‘Pas op! Ik zeg het niet nog een keer!’ loeit de kast.

‘Ik durf niet in de Donkere Kamer.’

‘Dat is beter,’ zegt de kast, ‘en je kunt veilig binnenkomen. De Jurkenvrouw is weg. Ze zit op de Schommel.’

Annetje Lie gaat zoeken in de Donkere Kamer en komt terug met twee blikken groene verf. Donker en licht.

De muis is sprakeloos van geluk. Hij laat zich

door Annetje Lie verven. Links donkergroen en rechts lichtgroen.

‘Nu ben ik Koning,’ zegt hij.

Annetje Lie buigt voor hem.

‘Opzij iedereen, weg daar. Ik ben de Koning,’ roept de muis met de Geverfde Snor.

‘Maar er is hier niemand,’ zegt Annetje Lie.

‘Dat dacht je maar,’ zegt de Koning.

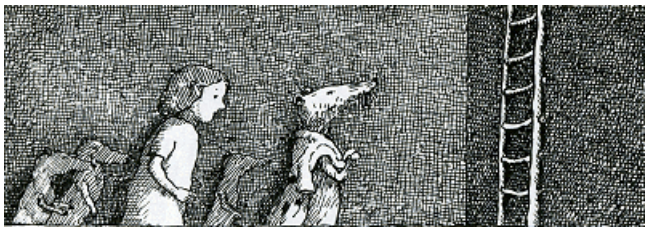

6

Er komen van alle kanten muizen aanwippen die er eerst niet waren.

‘Koning? Wat voor Koning? Welke Koning?’ piepen ze.

‘Opzij opzij, onderdanen.’

‘Zijn snor is groen, zie je dat?’

‘Hij is een Koning.’

‘En of hij een Koning is, zijn snor is groen.’

‘Hoera!’

‘Waar komt die Koning opeens vandaan?’

De muizen fluisteren en buigen.

De muis met de Geverfde Snor loopt statig de Donkere Kamer in en langs de Schaatsenberg, de Prikslee, de Schoenenberg en de Muziekpapierstapels.

Annetje Lie draagt zijn staart.

‘Opzij opzij voor de Koning en zijn Staartdrager.’

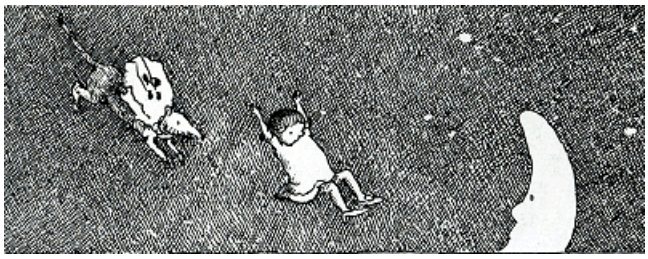

Het is plechtig en leuk tot ze het pieplawaai van de Schommel horen en het lachen van de Jurkenvrouw.

‘Hoger, hoger, keer op keer,’ zingt de Jurkenvrouw.

‘Voorzichtig! Langs de kantjes lopen,’ fluistert de Koning.

Ze schuifelen tegen de plint aangedrukt naar het dakraam. Daar hangt een gouden touwladder tot op de grond.

‘Kijk, ik word verwacht,’ zegt de Koning, ‘een gouden ladder voor de Koning.’

Maar Annetje Lie weet dat het laddertje daar hangt voor haar en dat de Maan buiten wacht.

Ze klimmen en klimmen. Het zijn honderd gouden treden. Op de vensterbank rusten ze even uit en meteen ziet de Jurkenvrouw het glimmen van de witte schoenen in het maanlicht.

‘Daar is dat kind met mijn schoenen, die kant op!’ roept ze tegen de Schommel.

Annetje Lie en de Koning springen uit het raam.

Het is maar goed dat de Maan een vangnet maakt

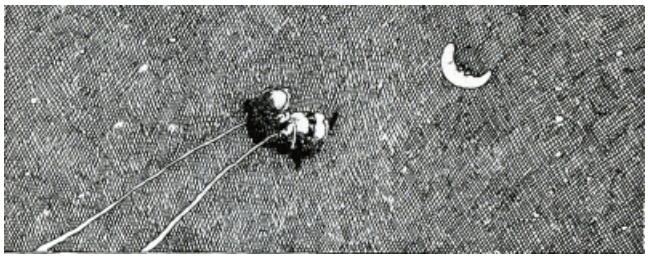

van zijn zeil.

‘Ben je daar eindelijk,’ moppert de Maan.

‘Mag de Koning ook mee?’ vraagt Annetje Lie.

‘De Koning mag altijd mee,’ zegt de Koning.

De Maan moppert een beetje door. ‘Ik kan maar niet elke Koning meenemen.’

‘Toe nou lieve Maan.’

‘O goed, laat die Muis dan maar komen. Als je een liedje voor me zingt.’

Al dat praten kost tijd en de Jurkenvrouw is griezelig dichtbij het dakraam gekomen, de Schommel laat zijn touwen vieren, ze lijken wel geen eind te hebben.

‘Pas op! De Jurkenvrouw!’ roept Annetje Lie.

De Maan rukt het anker los en daar gaan ze. Net op tijd, de Schommel vliegt naar buiten door het dakraam en achtervolgt de maan aan steeds langere touwen.

De Jurkenvrouw tiert: ‘Ik krijg je nog wel, ik krijg je nog wel.’

‘Wat een lawaaierig type,’ zegt de Maan, ‘ordinair ordinair, schorriemorrie is het. Vooruit, zingen.

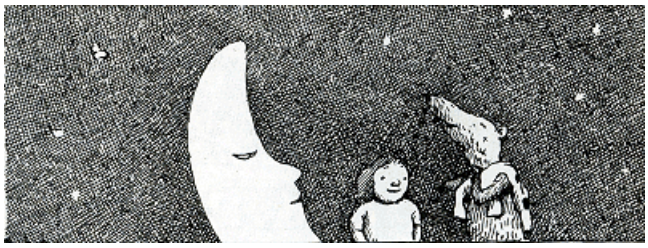

Eerst jij en dan de Muis. Dan horen we die Jurkenvrouw niet.'

Annetje Lie kent een omaliedje over de Maan.

Maantje tuurt, Maantje gluurt
al door de vensterruiten.
Zijn de kindertjes al naar bed,
of spelen ze soms nog buiten?

'Ja, dat is een prachtig lied en waar gebeurd allemaal,' zegt de Maan tevreden, 'en nu de Muis. Vooruit Muis! Zingen!'

De muis met de Groene Snor wil toevallig maar wat graag. Hij gaat er bij staan met zijn poot op zijn hart en zet een hoge borst op. Zijn stem is plotseling diep en smachtend, met lange uithalen zingt hij:

Gondeltje gondeltje goudgondel van de Maan
haal me mijn kroonprinses ver hier vandaan.
Groen is mijn snor en gebroken mijn hart
zonder mijn kroonprinses sterf ik van smart.

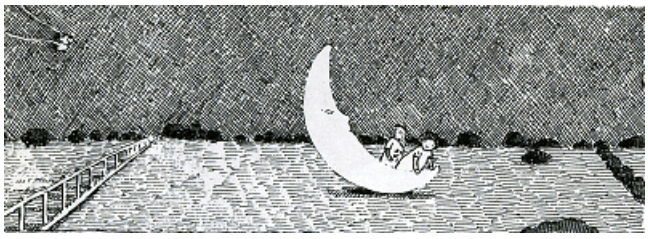

‘Dat is een prachtig lied,’ zegt de Maan, ‘prachtig.’

‘Ik wist niet dat je kon zingen,’ zegt Annetje Lie.

‘Een koning kan altijd zingen,’ zegt de muis met de Groene Snor, ‘vraag maar na.’

Hij zingt nog meer liedjes.

Heel in de verte zien ze de Jurkenvrouw op de Schommel, zo klein als een speldenknop.

‘We zijn er,’ zegt de Maan.

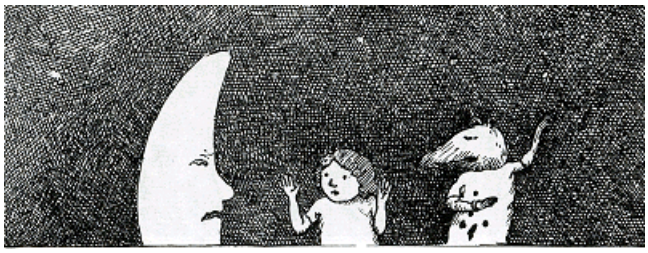

7

‘We zijn er en prachtig op tijd,’ zegt de Maan.

‘Waarvoor dan?’ vraagt Annetje Lie.

‘Overal voor natuurlijk,’ zegt de Maan, ‘want we kunnen naar links en we kunnen naar rechts, naar voren en naar achteren. Noem maar op.’

‘Fout!’ roept de Koning. ‘We kunnen maar één kant op, één kant tegelijk.’

De Maan en de Koning beginnen tegen elkaar te schreeuwen.

‘Hou op Maan, hou op Koning.’

De Maan en de Koning schreeuwen nog harder.

‘Wellis wellis waaris. Want als je die kant opgaat en je wilt terug dan is achteruit opeens vooruit geworden en dus zijn er nog veel meer kanten dan vooruit en achteruit en linksaf en rechtsaf.’

‘Nietis nietis, er is maar één kant per keer, hoe lang je ook nadenkt en kiest en wikt en weegt, er is

maar één kant per keer.’

‘Er zijn oneindig veel mogelijkheden en kanten.’

‘Eén kant!’

‘Zoveel als er sterren zijn daar.’

‘Precies ééntje.’

‘Hou op, maak niet altijd ruzie,’ roept Annetje Lie.

‘Krijg de kraters!’ roept de Muizenkoning.

‘Krijg een rat!’ roept de Maan.

‘Dat is een belediging,’ schreeuwt de Muizenkoning.

‘Net goed,’ brult de Maan.

Annetje Lie begint te huilen.

‘Kijk nou wat je gedaan hebt. Je hebt haar aan het huilen gemaakt.’

‘Ik niet. Jij!’

‘Jij!’

‘Jij!’

‘Niet doen, niet doen,’ huilt Annetje Lie, ‘waarom maken jullie altijd ruzie? Altijd maken jullie ruzie en ik begrijp niet eens waarover het gaat.’

De Maan en de Koning kijken scheef naar elkaar.

‘Het spijt me, Maan.’

‘Het was niet zo bedoeld, Koning.’

‘Zeg maar waar we heen gaan, Annetje Lie?’

Annetje Lie weet het niet. Ze kent niet veel plaatsen. ‘Ons huis... oma's huis... de school... de speeltuin... het zwembad.’

‘Dat is heel veel,’ zegt de Maan, ‘want als je één huis kent dan ken je alle huizen en als je één school kent dan ken je alle scholen. Wie kijkt er door alle ramen? Ik.’

‘En als je de weg weet van huis naar school dan weet je elke weg. Een weg gaat ergens naartoe en komt ergens vandaan. Dat is alles,’ zegt de Koning.

‘En als je kan zwemmen dan verdrink je niet en een lantaarnpaal is ook van ijzer,’ smaalt de Maan.

‘Verdrinken kan je best, al kun je zwemmen.’

‘O ja,’ zegt de Maan, ‘door kramp of de ebstroom.’

‘Of door iemand die je buiten westen slaat,’ zegt de Muizenkoning.

‘Welk westen?’ vraagt de Maan.

‘Het noordwesten soms?’

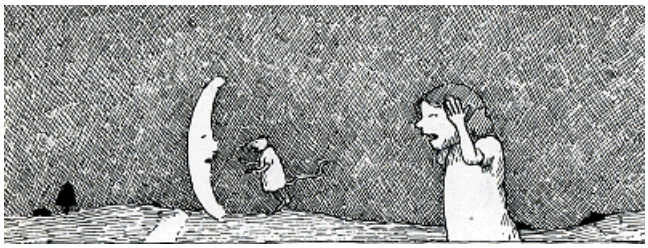

‘Elk westen. Wat zeur je, je kent ze niet eens.’

‘Ken ik de streken van het kompas niet? Hahahahaha. Ik ken ze alle tweeëndertig! En wie die kent, verdwaalt niet!’

‘Bluf bluf bluf. Praatjes van een volle Maan.’

De Maan begint woorden te raffelen en de Muizenkoning raffelt er even hard doorheen om hem in de war te brengen.

‘Noorden. Noorden ten oosten. Noordnoordoost. Noordoost ten noorden. Noordoost. Noordoost ten oosten. Oostnoordoost. Oosten ten noorden. Oosten.’

‘Hou toch op, mijn hoofd doet pijn van jullie,’ roept Annetje Lie.

Maar de Maan en de Muizenkoning schreeuwen door.

‘Oosten ten zuiden. Oostzuidoost. Zuidoost ten oosten. Zuidoost. Zuidoost ten zuiden. Zuidzuidoost. Zuiden ten oosten. Zuiden!’

‘Hou op! Hou op! Het doet pijn!’

‘Zuiden ten westen. Zuidzuidwest. Zuidwest ten zuiden. Zuidwest... Hé, wat is er met Annetje Lie?’

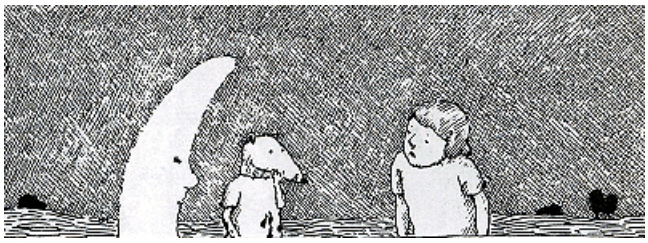

‘Dat is jouw schuld, Maan.’

‘Jouw schuld, Muizenkoning.’

‘Annetje Lie, lieve Annetje Lie, ben je ziek?’

‘Mijn hoofd, mijn hoofd doet zo pijn. Altijd als jullie schreeuwen, doet mijn hoofd pijn.’

‘Het spijt ons,’ mompelt de Maan.

‘Jullie schreeuwen tegen elkaar en ik weet niet eens waarover het gaat. Waarom praten jullie niet gewoon?

‘Daar zijn we te oud voor,’ zegt de Maan. ‘Zie je, ik ben al zo oud als de wereld.’

‘En ik ben al zo oud als mijn staart.’

‘Ja, jullie zijn oud,’ zegt Annetje. ‘Jullie zijn te oud voor mij.’

‘Kom, zo oud nu ook weer niet,’ zegt de Maan. ‘Je bent zo oud als je je voelt!’

‘Ik spring nog over een kat, let maar op,’ pocht de Muizenkoning.

‘Jullie zijn oud oud oud!’

‘Wat een naar klein meisje ben jij evengoed zeg!’

‘Je weet dat kleine meisjes lief horen te zijn, anders kun je ze net zo goed weggooien.’

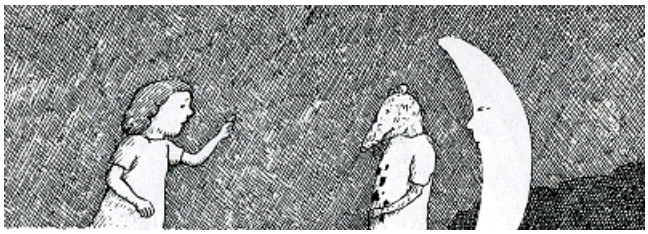

‘Waarom moet ik lief zijn als jullie zo gemeen zijn tegen elkaar?’

‘Dat weet ik niet precies, maar het is nu eenmaal zo,’ zegt de Maan.

‘Omdat jij anders op je donder krijgt, daarom,’ zegt de Muizenkoning.

‘Maar als ik groot ben, dan sla ik terug,’ zegt Annetje Lie. ‘Ik onthou alle klappen en ik geef ze allemaal terug. Als ik groot ben.’

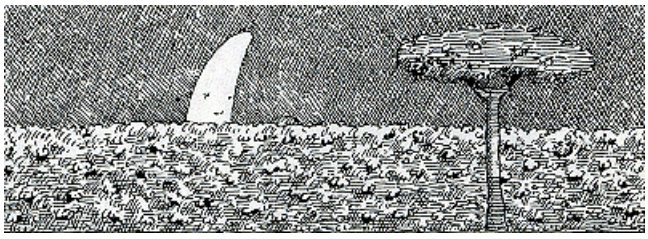

8

Ze lopen al een tijd over een smalle weg door weilanden. Aan de rechterkant is een heg, de struiken zijn groen met blauwe schaduwvlekken net als op het schilderij van oom Nico. Het is donker geworden. Het land in de verte ziet er vreemd uit.

‘Achter deze heg is een circus,’ zegt de Maan.

‘Hoe weet jij dat nou?’ vraagt de Muizenkoning. ‘Je kan wel zoveel zeggen.’

‘Ik kan over de heg kijken.’

‘O ja. Trouwens, je hebt nog gelijk ook,’ zegt de Koning.

‘Hoe weet je dat?’ vraagt de Maan.

‘Ik kan onder de heg door kijken.’

‘Een circus! Daar wil ik heen,’ roept Annetje Lie. ‘Ik mocht kiezen.’

Ze lopen helemaal om de heg heen en komen op het erf van een boerderij. Het huis en de stallen zijn

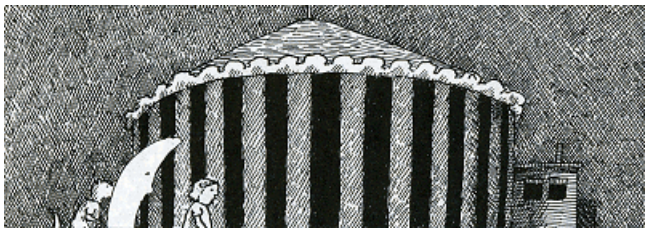

donker, nergens brandt licht. Er staat een grote tent op de wei en er zijn drie rijen woonwagens in allerlei kleuren.

‘Ik hoor geritsel in stro,’ fluistert de Muizenkoning, ‘er zullen hier toch geen katten zitten?’

‘Ik hoor gekraak van touwen en geklapper van zeil,’ mompelt de Maan.

‘Ik hoor zuchten,’ zegt Annetje Lie.

Ze luisteren naar het zuchten. Er zijn snorkzuchten, piepzuchten, kreunzuchten, giechelzuchten, gromzuchten, snikzuchten, harde en zachte zuchten, lange en korte zuchten, zomaar zuchten en zuchten die je haast niet hoort. En het geritsel in het stro is zeker niet alleen van katten, als er katten bij zijn. Er schuiven en draaien grote en kleine lijven rond in het stro, hier wentelt een zwaargewicht zich om en om, daar wordt enkel een poot verlegd of een staart, en dichtbij knispert het stro alsof iemand huilt zonder geluid.

Als ze de tent binnengaan wordt het lawaai haast oorverdovend, het is een storm van geritsel, gekraak, geruis en geblaas.

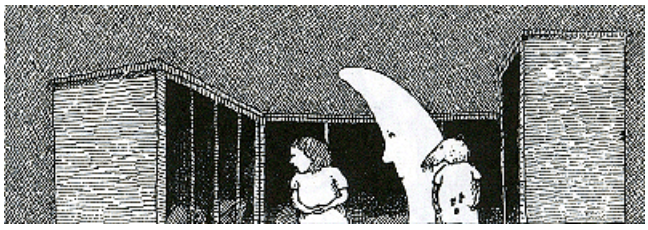

‘Wat gebeurt hier?’ vraagt Annetje Lie.

‘Hier wordt geslapen,’ zegt de Maan.

‘Maakt iedereen die slaapt lawaai?’ vraagt Annetje Lie.

‘Reken maar van jes,’ zegt de Koning, ‘om muisstil te zijn moet je wakker blijven.’

‘Waarom liggen alle dieren in kooien?’ vraagt Annetje Lie.

‘Dat is altijd zo in een circus,’ zegt de Maan, ‘al eeuwen.’

Annetje Lie staat stil.

‘Ik dacht dat ik een circus leuk vond,’ zegt ze, ‘maar ik vind het hier akelig.’

‘De voorstelling is ook nog niet begonnen, zonder voorstelling is er nergens wat aan. Wacht maar op de glitter en glans en de ijsjes in de pauze. Een circus is geweldig. Dat zul je wel zien.’

Ze hoeven niet lang te wachten, plotseling zijn alle lichten aan en een dikke man roept door een toeter: ‘De voorstelling begint, de voorstelling gaat beginnen.’

‘Hoe kan dat nou?’ vraagt Annetje Lie. ‘Iedereen slaapt immers.’

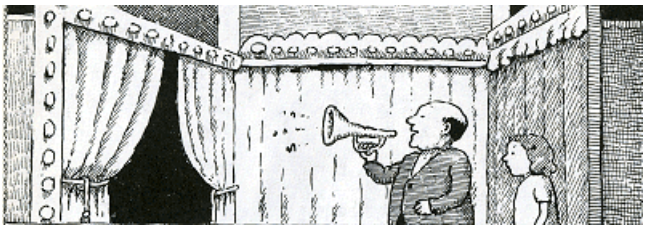

‘Dat had je gedroomd,’ zegt de dikke man.

Hij wijst naar de kooien, maar er zijn geen kooien meer te zien, er hangen roodfluwelen gordijnen met gouden kwasten. En door een opening tussen de gordijnen komen de artiesten en de dieren in een fleurige stoet.

‘Hoera voor het circus,’ roept de dikke man. ‘Er gaat niks boven het circus. Muziek! Muziek!’

‘De muziek is veel te hard,’ klaagt Annetje Lie, ‘en achter die gordijnen zijn tóch kooien.’

‘Hou je mond en klap in je handen van plezier zoals het hoort,’ sist de dikke man. ‘Je bent niet bij je thuis, zeg.’

Het is een vreemde voorstelling, alle dieren en artiesten treden tegelijk op. Bovenin de nok van het circus vliegen trapezewerkers naar elkaar toe en van elkaar weg, de paarden draven rond, een beer rijdt op een kinderfietsje, apen maken een piramide, een jongleur en een goochelaar pakken elkaar ballen en vlaggetjes af.

Annetje Lie weet niet waar ze naar moet kijken.

Dan komt de clown. De clown van het spiegeltje

dat weg is. Hij buigt speciaal naar Annetje Lie en neemt met een zwaai zijn hoedje voor haar af en omdat onder zijn hoedje een ander hoedje zit neemt hij ook dat voor haar af, maar onder dat tweede hoedje zit weer een hoedje en onder dat hoedje zit een heel grote hoed met veren en daaronder een puntmuts en daaronder een helm en daaronder een dophoed en daaronder een enorme sombrero en daaronder...

'Stop,' roept Annetje Lie. Ze wordt duizelig, haar hoofd bonst.

De clown lacht en zet de hele rij hoeden weer razendsnel over elkaar heen op. Maar meteen plukt hij de gestippelde strik onder zijn kin vandaan.

'Nee!' gilt Annetje Lie.

Want onder die strik zit een strik zit een strik zit een strik zit een strik. Vlugger en vlugger pakt de clown strikken van zijn bloes en als hij ophoudt met de strikken, begint hij jasjes uit te trekken: met strepen over blokken over stippen over ballen over bloemen over effen over geweven over gebreid over gekreukt over gestreken over... En na de jasjes komen de broeken en na de broeken komen de schoe-

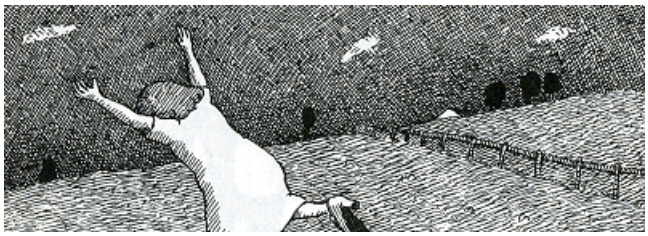

nen en na de schoenen komen de kousen en na de kousen...

Waar is de Maan, waar is de Koning?

‘Help, help!’ roept Annetje Lie.

‘Vang die lelijke meid,’ krijst een schrille stem en daar heb je de Jurkenvrouw op een sneeuwwit paard. ‘Grijp die meid daar, ze heeft mijn schoenen gestolen.’

Alle trapezes piepen het liedje van de Schommel. ‘Ieuwe ieuwe hout en touw.’

Annetje Lie struikelt de tent uit. Ze rent dwars door de heg. Weg weg het donkere veld in.

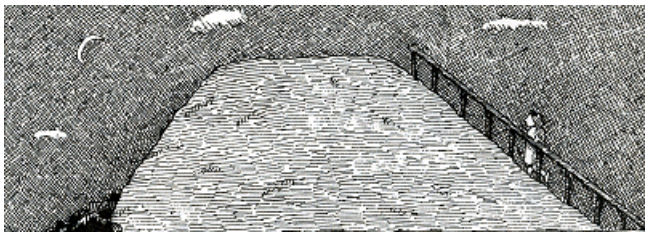

9

Eindelijk houdt het geraas achter haar op, maar ze blijft doorrennen. De Maan en de Koning zijn nergens te zien. Ze klimt over hekken en springt over sloten, zo breed dat ze soms wel drie tellen boven het water zweeft. In de verte is een dijk, net zo'n dijk als bij oma, misschien is het wel diezelfde dijk en komt ze bij oma's huisje.

Een houten trap met negen treden en een leuning aan de linkerkant leidt naar boven en op de dijk staat ze tussen het land en de zee. Ze ziet niemand op het land en niemand op de zee. Het is laagwater, de grote steenblokken steken boven de zee uit.

Annetje Lie loopt de dijk af aan de zeekant, maar de glooiing van basalt is te gevaarlijk, ze blijft aan de rand. Daarbeneden diep in het water zit Heintjevaar uit het liedje van oma. Als hij je te pakken krijgt, trekt hij je aan je benen naar beneden. Anne-

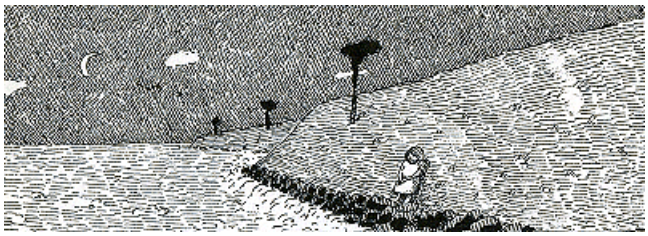

tje Lie hoort binnenin haar hoofd het vreselijke liedje van de Kattenbek.

‘Stil!’ zegt ze tegen haar hoofd, maar het Hoofd luistert niet en zingt en zoemt gewoon door:

Annetje moet slapen gaan
komt er een Grote Kerel aan
met een Kattenbek
in het water zit de dood en
in het donker loopt gevaar
Twaalfkiezen Tientenen
arm in arm met Heintjevaar
horentjes en bokkenpoten
staarten zwart als pek
Annetje moet slapen gaan
komt er een Grote Kerel aan
met een Kattenbek.

Annetje Lie geeft haar hoofd een mep. ‘En nu stil!’

‘Ik zing als ik dat wil,’ zegt het Hoofd. ‘Ik zal zingen en denken als ik dat wil.’

‘Maar je bent van mij,’ zegt Annetje Lie.

‘Helemaal niet, jij bent veel eerder van mij,’ zegt het Hoofd. ‘Jij doet wat ik denk.’ En weer begint het Hoofd met het liedje.

Annetje Lie slaat en slaat het Hoofd en huilt van de pijn.

Nu wordt het Hoofd boos. ‘Geen gejank, daar krijg ik last van, geen gejank en gesnotter! Ik bedank voor dikke rooie ogen, een loopneus en vlekwangen.’

‘Als jij ophoudt met zingen,’ zegt Annetje Lie.

‘Gelijk stoppen dan maar,’ vindt het Hoofd.

Dat doen ze.

Nog altijd geen spoor van de Maan.

Annetje Lie gaat zitten wachten bovenaan de glooiing, ze weet niet aan welke kant het dorp van oma is.

Het water klotst zacht tegen de steenblokken en trekt met een zuigend geluid terug tussen de smalle openingen. Daar op die stenen onder het glibberige kroos wonen zeesterren en krabben. Annetje Lie heeft ze vaak zien wegschieten als ze met oma beneden was om alikruiken te zoeken.

‘Heintjevaar,’ roept ze, ‘Heintjevaar, laat je eens zien.’ Ze durft best want ze zit te hoog voor zijn grijpvingers. ‘Heintjevaar, Heintjevaar, laat eens naar je kijken. Heintjevaar, Heintjevaar, laat me je eens zien.’

‘Kom dan dichterbij, dichter dichterbij,’ klinkt het uit het water.

‘Dat mag ik niet.’

‘Er mag zoveel niet.’

‘Wat dan niet?’

‘Liegen mag niet en lelijke liegeliedjes zingen.’

‘Wie liegt er dan?’

‘Iedereen die liedjes zingt over een kerel met een Kattenbek, er bestaat geen kerel met een Kattenbek. Hij mocht het willen!’

‘En de Twaalfkiezen en de Tientenen dan?’

‘Die bestaan, maar ze hebben geen horens en staarten en zeker geen bokkenpoten. Het zijn mensen. Jij bent zelf een tienteen en een twaalfkies.’

Daar kijkt Annetje Lie van op. Voor mensen is ze niet bang.

‘En Heintjevaar, bestaat die dan?’

‘O, ik besta wel, natuurlijk,’ zegt Heintjevaar en hij klimt uit het water op de stenen. Hij is groen, zijn armen en vingers zijn ellenlang. Bijna raken ze Annetjes voeten. Ze schuift vliegensvlug wat hoger.

‘En hoe vind je me?’ vraagt Heintjevaar.

‘Het gaat nogal, niet zo erg als ik dacht.’

‘En ik kan wondermooi zingen,’ zegt Heintjevaar, ‘dat scheelt ook, dat doet het meestal.’

‘Wat doet het?’

‘De rest. En de deur dicht. Luister maar.’ Hij slaat zijn armen een paar keer om zich heen en zingt op de maat van de golven:

Lieveke lieveke lievekelief
Heintjevaartjes hartendief
kom naar beneden, toe kom naar benee
over mijn golventrap trede na tree
naar de riedeldaratsmodee.

Zoet zingt Heintjevaar, zo zoet, Annetje Lie glijdt vanzelf een beetje lager op de glooiing.

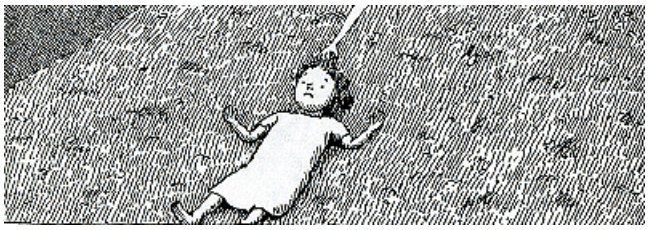

Lieveke Lieveke kom met me mee
kom toch bij Heintjevaar, kom in de zee.

Lager lager lager.

En dan! Een hand grijpt haar vast, maar niet bij haar benen, nee, bij haar haren, en die hand trekt haar omhoog de dijk op. Er is opeens veel licht, Heintjevaar kruipt ervoor weg, maar Annetje Lie ziet nog net zijn groene slijmerige lijf vol slierten en kwabben en wratten, uit zijn kronkelende haren steken graten en resten van vogels: beenderen, veren. Uit zijn mond hangt een vissenstaart. Het is de Maan die haar gered heeft. ‘Ik kan je ook nooit alleen laten,’ zegt hij.

Heintjevaar duikt onder water.

‘Tot ziehiens,’ roept hij uit de diepte, ‘tot ziehiens en even goede vriendjes vriehiendjes vriehiendjes...’

‘Dat had je gedroomd, Groenerik!’ zegt de Maan. ‘Zolang ik er ben krijg je Annetje Lie niet niet niet!’

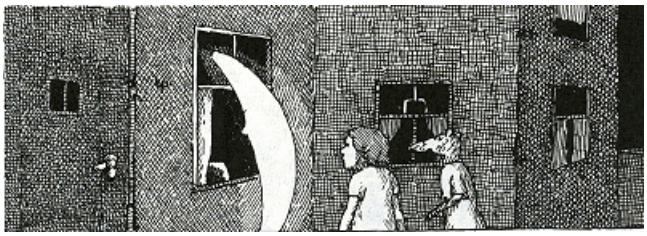

10

Ze lopen in zuidelijke richting en komen de Muizenkoning tegen.
‘Waar bleven jullie zo lang?’ vraagt hij. ‘Ik was er al.’
‘Waar was je?’
‘Nou, waar we naartoe gaan natuurlijk.’
‘En waar gaan we dan naartoe?’
‘Dat weet jíj,’ zegt de Muizenkoning.
‘Maar hoe weet jij wat alleen ik weet?’ treitert de Maan.
Annetje Lie stampt op de grond.
‘Nu beginnen jullie alweer. We gaan naar het huis van oma.’
‘Nee, we zijn er al,’ zegt de Maan.
Aan de rechterkant zijn de huizen van het dorp.
De Maan gluurt vlug naar binnen door de ramen.

‘Wat zie je?’ vraagt Annetje Lie.

‘Als er gordijnen zijn zie ik niks,’ zegt de Maan, ‘maar wacht.’

Hij stijgt een eind de lucht in zodat er over de zee opeens een lange, glinsterende lichtbaan valt, van de basaltblokken naar de horizon.

‘Net een weggetje,’ roept Annetje Lie, ‘ik zou er wel overheen willen lopen.’

‘Ja, doen!’ zegt de stem van Heintjevaar uit de zee.

‘Niet doen!’ waarschuwt de Maan uit de lucht.

‘Ja, ze zal daar gek zijn!’ zegt de Muizenkoning.

Van bovenaf laat de Maan lange, dunne lichtstralen naar de huizen zakken en aan die lichtdraden trekt hij de gevels een stuk omhoog.

Nu kan Annetje Lie naar binnen kijken naar al die kamertjes en gangen en trappen. Alle huizen zijn een beetje anders, maar de mensen zijn allemaal hetzelfde, want ze slapen. In oma's huis staat het bed met de spijltjes, en onder de donsdeken ligt zijzelf. Ze slaapt.

‘Hoe kan dat nou? Hoe kan ik daar liggen als ik

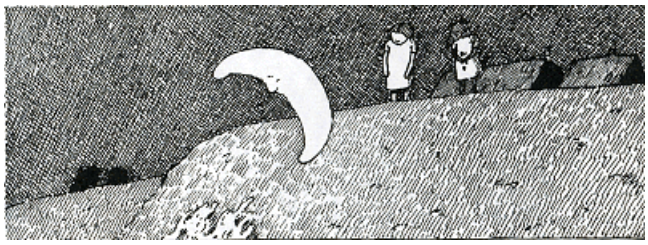

hier sta?'

'Dat kan heel goed,' zegt de Maan. Hij laat de gevels weer zakken. Ze vallen keurig met een zachte plof op hun plaats. 'Als je daar niet sliep, zou je ook niet dromen dat je hier liep.'

'Ze zou overal kunnen slapen en dromen dat ze hier liep,' meent de Muizenkoning, 'ze zou net zo goed in haar eigen bed in de stad kunnen liggen en dromen dat ze hier liep.'

'Zeur niet,' zegt de Maan. 'Zo, daar ben ik weer. Heb je het gezien? Huizen zijn net kleren. Mensen trekken hun huis aan als een jas. Soms zit een huis lekker en soms past het niet.'

'In kleren kruip je anders in je eentje,' zegt de Muizenkoning, 'en in een huis is het nogal leeg als je er alleen in zit.'

'Zo kun je altijd wel wat verzinnen,' gromt de Maan.

Annetje Lie staat stil. 'Ik wilde zo graag naar huis,' fluistert ze, 'ik wil naar huis.'

'Zal ik je brengen?' roept een stem uit zee en een groene vinger wenkt.

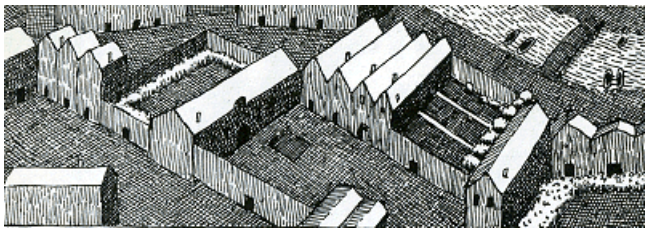

De Maan schiet de dijk af en trapt op de vinger. De vinger verdwijnt.

‘We zijn al bij je huis geweest, toch,’ zegt de Maan.

‘Ik wil nu naar huis, ik wil naar huis.’

‘Als je dat wilt dan gaan we, vraag ik niet altijd waar je heen wilt?’

De Maan hijst het zeil. Annetje Lie en de Muizenkoning gaan aan boord.

‘Duurt het lang?’ vraagt Annetje Lie.

‘Nee,’ zegt de Maan. ‘Zeg, zie je dat zwarte gat daar in de lucht tussen de sterren? Daar hoor ik eigenlijk te staan vannacht.’

‘Krijg je er geen last mee?’ vraagt de Muizenkoning.

‘Iedereen heeft recht op vakantie,’ zegt de Maan.

De wind blaast in het zeil. Weg zijn de zee en de huisjes aan de dijk. De maanboot is al boven een stad.

Annetje Lie hangt over de reling. ‘Ik zie de school,’ roept ze, ‘ik zie de speeltuin. Ik zie ons huis.’

Daar was haar eigen huis.

Ergens bovenin het huis brandt licht.

‘Er is iemand thuis! Mama is thuis! Papa is thuis!’

‘Het is alleen maar het licht in de badkamer,’ zegt de Maan, ‘en dat is altijd aan behalve als de lamp stuk is.’

Er staan geen bloemen voor het raam, geen bloemen in de kamers.

‘Wil je naar binnen?’ vraagt de Maan.

Annetje Lie schudt haar hoofd. Het donker achter de ramen zonder bloemen maakt haar bang, het huis is haar eigen huis en lijkt niet op haar eigen huis. Het is leeg en als het ergens leeg is hebben schommels en jurkenvrouwen de macht. ‘Nee,’ zegt ze.

‘Dan mag ik nu zeggen waar we heen gaan,’ roept de Koning, ‘ik heb trouwens al lang genoeg gewacht want een Koning gaat eigenlijk altijd voor.’

‘Waar wil je heen?’ vraagt de Maan.

‘Naar het paleis natuurlijk,’ roept de muis met de Geverfde Snor, ‘ik wil naar een echt paleis, want ik ben de koning.’

11

Oma heeft een roze nachtpon aan. Haar grijze haar hangt in een vlechtje op haar rug.

‘Is het al dag, oma?’

‘Nog niet. Maar je hoest zo, mekind. Wat heb je toch? Je wordt toch niet ziek?’

‘Wie wordt er ziek?’ vraagt Annetje Lie. ‘De Koning? Dat is jammer voor hem, net nu we naar het paleis gaan.’

‘Kind, wat gloeien je handen, wat zijn je wangen heet.’

‘Zo'n dorst, oma.’

‘Hoe kan dat nou toch, ben je zonder jas naar buiten gegaan?’

Annetje Lie weet het niet meer. Ze drinkt water maar de dorst gaat niet over.

‘Woont Heintjevaar achter de dijk, oma?’

‘O ja, overal waar het water diep is.’

‘Ook in de sloot?’

‘Ook in de sloot. Kind, je bent ziek, ik zal morgen de dokter bellen.’

‘Kom nou, sta niet zo te zeuren,’ roept de Muizenkoning, ‘ik heb nu lang genoeg gedaan wat jij wilde.’

Ze vliegen naar een witte stad met torens en koepels.

‘Daar is het paleis,’ zegt de Maan.

Annetje Lie klapt in haar handen. ‘Wat een prachtige stad!’

Er is een brede rivier tussen overhangende bomen en ze landen bij een brug met beelden links en rechts op de leuningen. Het zijn beelden van engelen.

En het paleis is rond. Twee schildwachten staan voor de poort.

‘Opzij voor de Koning,’ roept de Koning.

De schildwachten gaan opzij en de poort zwaait vanzelf open. Binnen de ronde muur ligt een ronde binnenplaats met daarin een kleinere vesting. Opnieuw schildwachten en een poort en weer een bin-

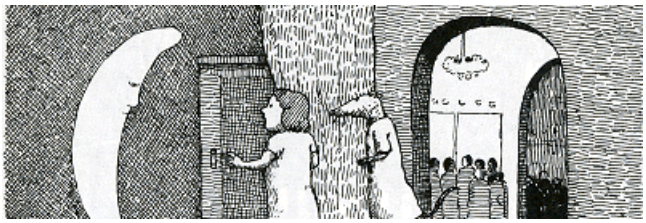

nenplaats met een vesting in het midden.

Door de derde poort komen ze in een grote zaal. Ook hier is alles rond. Er lopen mensen door de zaal die zich niets aantrekken van de meubels. Het lijkt of ze buiten lopen, de zaal zou een straat of een plein kunnen zijn, want overal zijn verlichte etalages. Alleen de grond is bedekt met planken en niet met straatstenen.

Links van de poort achter een gordijn is een kleine deur met een sleutel. Annetje Lie herkent die deur en ze weet wat erachter ligt: de lange, smalle kast waarin de appels voor de winter bewaard worden. Ze ruikt het door het sleutelgat heen.

‘Hier is een appelkast,’ zegt ze tegen de Maan.

‘Dit lijkt meer op een stad dan op een paleis,’ zegt de Koning, ‘en tegelijk lijkt het meer op het huis van Annetje Lie dan op een stad.’

‘Stil,’ fluistert de Maan. Hij knikt in de richting van de winkelende mensen. En daar loopt de Jurkenvrouw met een stapel dozen.

‘Hoe kan die hier nu zijn?’ vraagt Annetje Lie benauwd. ‘Ze was bij het circus.’

‘Laten we weggaan voor ze ons ziet,’ zegt de Koning, ‘dit paleis bevalt me toch al niet.’

Zo rustig mogelijk verdwijnen ze in de appelkast en doen de deur achter zich in het slot. De appels hebben donkere plekken die snel groter worden. Het is moeilijk niet op de rottende appels te trappen.

‘Dit is geen kast, dit is een geheime vluchtweg,’ zegt de Maan. Hij licht Annetje Lie en de Koning bij.

De houten vloer gaat over in grijze stenen, de muren zijn ook van steen, het is koud en vochtig en donker in de kast.

Annetje Lie krijgt het steeds benauwder. Ze weet dat de Jurkenvrouw haar ontdekt heeft en achter haar aan zal komen. Ze rent voor de Maan uit over de glibberige keien, haar handen links en rechts uitgestrekt naar de vochtige muur. Hoort ze de Jurkenvrouw achter zich? Hoog in de muur zijn kleine openingen en soms is er een nis, waarin iets beweegt. Een dier? Een mens?

‘Niet zo hard,’ roept de Koning, ‘ik heb maar

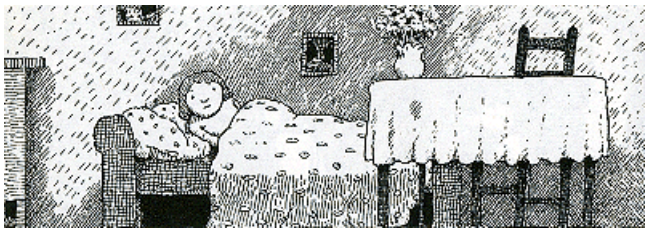

kleine pootjes al zijn het er vier.’

De Maan tilt hem op, hij tilt ook Annetje Lie op.

‘Daar is het einde van de gang,’ zegt hij.

En het is waar. Ze staan in de volle zon bovenaan brede witte trappen. Er zijn bloemen. In de blauwe vaas van oma.

‘Waar ben ik toch?’ vraagt Annetje Lie.

‘Je bent in de kamer, mekind,’ zegt oma, ‘ik heb je op de bank gelegd.’

Annetje Lie kijkt om zich heen. Ze ligt met haar kussen en donsdeken op oma's bank. Op de tafel staan bloemen in de blauwe vaas, de zon schijnt in de ruitjes van het hoekkastje.

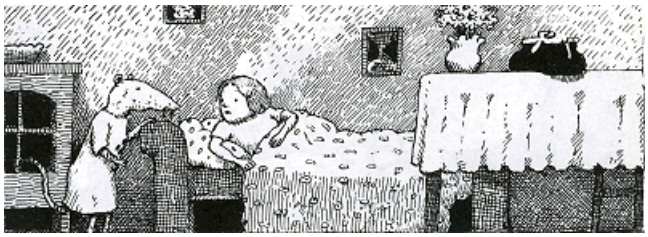

12

De dokter komt. Het is een mevrouw met grijze krulletjes. Ze heeft een tas waarin snoepjes zitten tegen de hoest.

‘Goed zuchten,’ zegt de dokter terwijl ze luistert naar Annetjes rug en Annetjes borst met een koud ding.

‘Onder de dekens blijven en vooral niet uit bed. Je krijgt een lekker drankje van me, hoor.’

Het gezicht van de dokter is rond en vriendelijk en een beetje glimmend.

‘Kent u de Maan?’ vraagt Annetje Lie.

‘Ja, die ken ik, zeker ken ik die,’ zegt de dokter.

Misschien is ze wel familie van de Maan, een nicht of een tante.

De dokter en oma praten in de keuken, dat duurt lang.

‘Hé, mijn snor moet nodig bijgeverfd,’ zegt de Muizenkoning.

‘Wat doe jij hier?’ roept Annetje Lie. ‘Dadelijk komt oma en dan vangt ze je.’

‘Mij niet,’ zegt de Muizenkoning verwaand, ‘ik ben iedereen te vlug af. En daar komt bij: ik kan stilzitten, zo stil als... nu, ja, heel stil en dan lijk ik op een inktpot of een stuk koek.’

‘O nee, niet met een groene snor,’ zegt Annetje Lie, ‘vlug, maak dat je wegkomt.’

De muis blijft gewoon zitten.

En daar is oma al, ze doet de deken nog dichter om Annetje Lie heen.

‘Ik zal papa bellen, dat hij gauw komt,’ zegt ze.

‘En mama,’ zucht Annetje Lie tevreden.

‘Als je het mij vraagt kan dit het holst van de nacht niet zijn,’ babbelt de Muizenkoning. Hij loopt over de bloemetjesdeken terwijl oma in haar stoel zit en hem kan zien. Maar zo gek, uit de donsdeken komen wolken omhoog, oma's gezicht kijkt er nog net boven uit. De Muizenkoning dribbelt heen en weer voor het holst van de nacht.

‘Nee, dat is onmogelijk dat dit het holst van de nacht is. Uitgesloten!’

‘Waarom denk je dat?’ vraagt Annetje Lie. Oma's gezicht is nu toch verdwenen achter de wolken.

‘Het is klaarlichte dag, dan kan dit niet zomaar het holst van de nacht zijn.’

‘Wel waar. Wat is het anders? Jij bent toch ook gewoon de muis met de Geverfde Snor die je vannacht was, en ik ben nog steeds Annetje Lie.’

‘Aha, maar is jouw achternaam Van de Nacht? Is mijn achternaam Van de Nacht?’

‘Nee, maar eh...’

‘Daar heb ik je.’

‘Zeg Muis, hoe is je achternaam eigenlijk?’

‘Dat spreekt vanzelf, die is Muizenkoning.’

‘En je voornaam?’

‘Muizenkoning natuurlijk.’

‘Heet jij dan Muizenkoning Muizenkoning?’

‘Nu ja, eigenlijk heet ik Muizenkoning M.G. Muizenkoning.’

‘Wat is M.G.? Waar is dat voor?’

‘Dat staat beter, het is ook gewoon Muizenkoning, dus de eerste en de laatste letter met een punt erachter. Zo zit dat.’

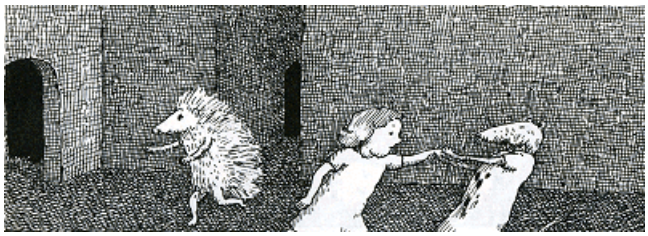

‘En ik heet Jaap de B. Egel,’ merkt de Egel op, die bezig is met een slee, ‘maar mijn moeder heet heel anders.’

‘Bemoei jij je er niet mee,’ zegt de Muizenkoning, ‘je stinkt en je kan niet dansen.’

‘O nee? Ik kan dansen als een egelman van je eeeen tweeeee...’ En de egel Jaap de B. laat zijn slee liggen en draait sierlijk rond.

‘Ja, laat maar zitten,’ zegt de Muizenkoning, ‘dat kennen we.’

‘Je bent niet aardig tegen de Egel,’ sist Annetje Lie, ‘je beledigt hem.’

‘Ik ben nooit aardig tegen egels,’ zegt de Muizenkoning op luide toon, ‘stel je voor zeg! Aardig tegen egels, puh.’ Hij trekt haar mee langs de nog altijd ronddansende Egel. ‘Mijn snor heeft haast en kan niet wachten, je ziet het rood door het groen heen.’

In het kamertje van de Muizenkoning verft Annetje Lie de snor weer keurig groen.

Muizenkoning M.G. Muizenkoning bekijkt zich in de spiegel. ‘Nu ben ik nog Koninger,’ zegt hij.

Ze drinken limonade uit de kast en eten kaas-

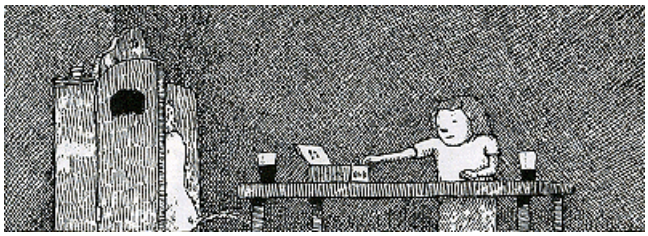

korstjes uit een trommeltje. Annetje Lie ziet dat de trouwschoenen deze keer onder het muizenbed staan.

‘Onder een bed zijn ze veilig,’ meent de Muizenkoning.

‘Onder een bed zoekt iemand alleen maar pantoffels. En nu, Annetje Lie, nu heb ik een verrassing voor je. Iets voor jou alleen van mij alleen, iets voor een gewoon meisje van een Muizenkoning. Zelfgemaakt en zelfgezongen.’ De Muizenkoning gaat staan, veegt de kaaskruimels van zijn borst en zingt met warme, innige stem:

Wie zingt er het liedje eene twee
van het meisje een twee drie
ze leeft in een koninkrijk aan zee...

Hier onderbreekt de Muizenkoning zichzelf: ‘Dat koninkrijk is míjn koninkrijk, vanzelfsprekend, dat begrijp je wel. Nog even overnieuw.’ Hij legt zijn staart beter naast zich neer, kucht en zingt:

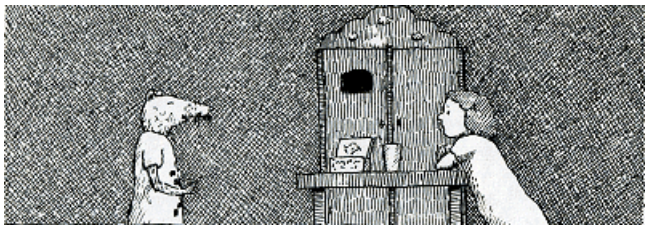

Wie zingt er het liedje eene twee
van het meisje een twee drie
ze leeft in een koninkrijk aan zee
en haar naam is Annetje Lie.

Wie zingt er het liedje hard en zacht
van dat meisje een twee drie
ze kent de Maan en het holst van de nacht
en haar naam is Annetje Lie.

Wie zingt er het liedje hoog en laag
van dat meisje een twee drie
voor mij een weet is voor haar een vraag
en haar naam is Annetje Lie...

De muis buigt links en rechts en kijkt verstoord naar Annetje Lie. ‘Je had wel kunnen klappen voor zo'n schitterend lied.’

‘O, ik vind het mooi,’ zegt Annetje Lie, ‘maar ik moet ervan huilen en ik hou meer van liedjes waarom je kunt lachen.’

‘Ah, ben jij er zo eentje,’ mompelt de Muizenko-

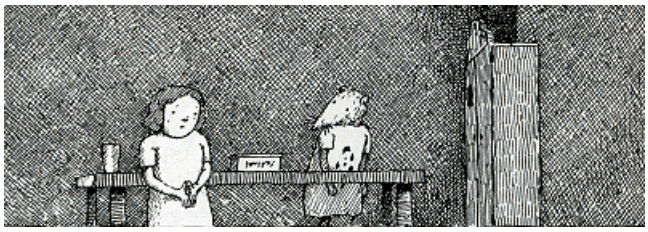

ning, ‘jaja, van hopsa de popsa en tiereliedom. Nou, dan ben je bij mij aan het verkeerde adres. Een Koning zingt geen flutsels, een Koning zingt het betere lied en daar moet nu eenmaal bij gehuild worden en nog beter geweend. Stel je voor dat ik maar stond te hupsen en te pupsen: mijn onderdanen zouden denken dat het veel te goed gaat en dat ze er gerust met de pet naar kunnen gooien en de kantjes eraf mogen lopen. Nee, uitgesloten!’

‘Ik zie anders geen onderdanen. En dit is een heel gewoon muizenhol en geen paleis. En je hebt geen kroon en geen lakei en geen troon.’

De Muizenkoning is razend. ‘Dat is je dank als je iemand een zelfgemaakt lied geeft. Ik ben beledigd. Dit is belediging van een majesteit in functie.’ Hij slaat drie keer fel met zijn staart op de grond.

‘Toe, Muizenkoning, wees nu niet meteen zo kwaad.’

‘Noem dat maar meteen! Noem het maar niks. De maat is vol! Haha, ik zou geen onderdanen hebben. Ik heb onderdanen! En wat meer is: ik heb een leger! Ik zal je leren mij te beledigen.’

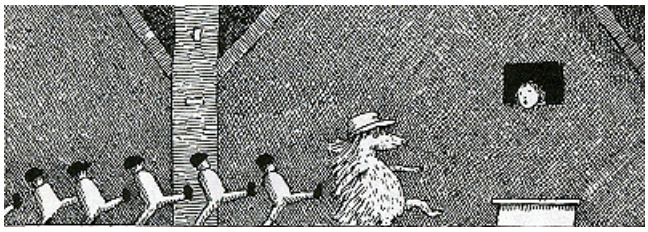

‘Voorwaarts mars!’ klinkt het in de verte.

Annetje Lie buigt zich uit het muizenraam en ziet Jaap de B. Egel met een soldatenpet op zijn kop. Hij marcheert aan het hoofd van de troepen.

‘Maar dat zijn de theesoldaatjes,’ roept Annetje Lie.

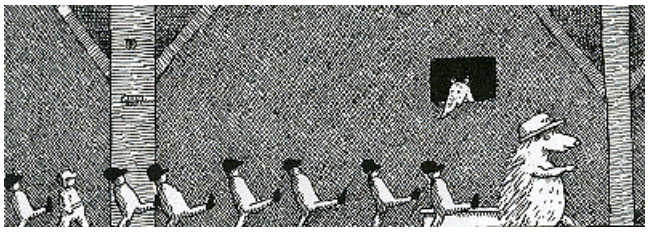

13

‘Dat zijn jouw soldaten niet, dat zijn mijn soldaten. Ik heb ze zelf van oma gekregen!’

‘Ze marcheren voor mij want ik ben de Koning en daarmee uit.’

‘En wie heeft jou koning gemaakt? Ik! Jij bent een muis met een rode snor en ik zal je aan iedereen verraden als je niet ophoudt met je stomme leger.’

De Koning kucht en snuift en slaat met zijn staart. ‘We zullen onderhandelen,’ stelt hij voor, ‘jij zegt niks en ik hou de soldaatjes.’

‘En wat krijg ik dan?’

‘Jij gaat niet naar de gevangenis.’

‘Nee. Het zijn mijn theesoldaatjes en het blijven mijn theesoldaatjes.’

De Koning vliegt naar het raam. ‘Van wie zijn jullie?’ schreeuwt hij tegen de theesoldaatjes. ‘Van mij, jullie Koning, of van dat meisje daar? Van wie zijn jullie?’

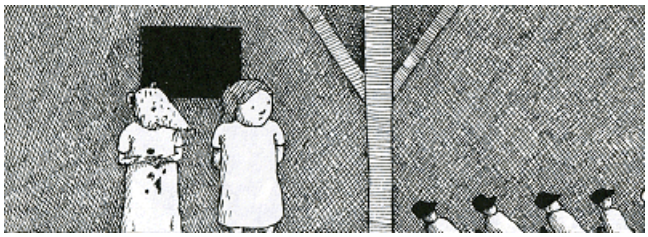

‘Van de thee, van de thee, van de thee,’ is het antwoord.

Annetje Lie en de Muizenkoning kijken elkaar aan.

‘Even goede vrienden?’ vraagt de Koning. ‘Ik zal echt goed op je schoenen passen, mogen de theesoldaten dan voor mij marcheren?’

‘Dat wel,’ zegt Annetje Lie.

‘Mooi! Geregeld. Laten we nu gauw kijken naar de parade,’ roept de Muizenkoning.

Ze gaan buiten onder het raam op een verhoginkje staan en nemen de parade af. De theesoldaten marcheren langs, keurig in het gelid.

De Muizenkoning schudt zijn hoofd. ‘Daar in het midden deugt het niet.’

Annetje Lie ziet het ook. ‘Dat is een beetje een rare rij.’

‘Laat de maat horen!’ beveelt de Muizenkoning.

‘Maat!’ schreeuwt de Egel en de theesoldaten zeggen afgemeten: ‘Lópén! lópén! lópén! lópén!’

Maar ergens middenin de troep is een soldaat die zegt: ‘Wandelen, wandelen, wandelen, wandelen.’

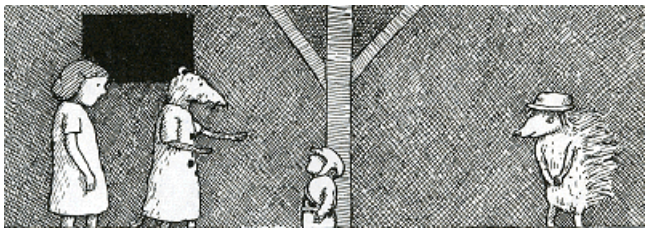

‘Halt!’ gebiedt de Koning. ‘Kom hier, soldaat. Jij daar.’

De wandelsoldaat komt naar voren en salueert.

‘Waarom zeg jij wandelen als je marcheert?’

‘Moet dat dan niet, Koning?’

‘Nee natuurlijk niet, idioot. Dan ben je uit de maat.’

‘Ik dacht het toch niet, Koning. Ik heb een heel goed maatgevoel, mijn vader was dansmeester aan het hof.’

De Muizenkoning windt zich op. ‘Wat ben jij voor een soldaat? Vertel eens, als alle soldaten gaan schiétén! schiétén! schiétén! Of véchtén! véchtén! véchtén! Wat doe jij dan?’

De soldaat hoeft niet lang te denken. ‘Húlp, eerste húlp, eerste húlp, eerste húlp en in het laatste geval snéúvelen, maar dat doet men maar één keer.’

‘Dit is een verkeerde soldaat,’ zegt de Muizenkoning tegen de Egel. ‘Hij verstoort het geheel. Geef hem maar een baantje aan een bureau.’

De theesoldaten marcheren verder zonder de verkeerde soldaat, de rij is kaarsrecht.

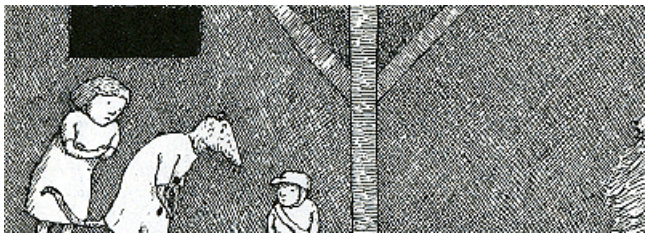

De verkeerde soldaat kijkt het leger na. ‘Ik ben ook niet van blik, dat is het,’ zegt hij, ‘ik ben een kleisoldaat, met de hand geschilderd. Ik ben nog van de oude stempel en uit het speelgoed van de opa van dit meisje. Wij kleisoldaten waren wel met honderd. Honderd man sterk, o ja, dat waren we.’

‘Waar zijn die negenennegentig anderen?’ vraagt de Muizenkoning meteen begerig. ‘Ergens in een oude doos soms, of gevallen in het heetst van de strijd?’

‘Allemaal verdronken,’ zegt de verkeerde soldaat, ‘de opa van dit meisje nam mijn makkers mee in bad. Ze kwamen om.’

‘Hoe?’

‘Water, nietwaar. Ze losten op. Modder: al mijn vrienden in één keer. Ik was er niet bij, u moet weten, ik ben heel lang zoek geweest. Onder een kachel.’

‘Een geluk bij een ongeluk,’ vindt de Muizenkoning.

‘Een geluk!’ schreeuwt de verkeerde soldaat. ‘Noem dat maar een geluk! De laatste te zijn van

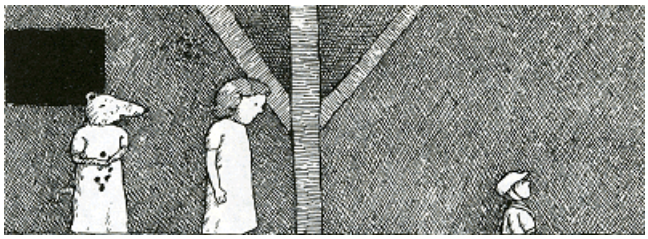

honderd man sterk! Ja, wat een geluk, haha.' Hij wandelt weg met opgeheven hoofd.

Annetje Lie kijkt hem na. De kleisoldaat ziet er erg eenzaam uit, erg zonder zijn negenennegentig strijdmakkers.

De Muizenkoning zet het op een zingen:

O wat mankeert je, kleisoldaat
je loopt alleen en uit de maat
je loopt alleen waar geen soldaat
meer gaat, meer gaat.

Wij waren samen honderd man
ik ben alleen nog over van
het leger van die honderd man
die honderd man.

Annetje Lie is alweer treurig van het lied, maar de Koning zegt: 'Nu gaan we eten. We hebben rats, kuch en ook bonen en jij krijgt zoveel hapjes als er theesoldaten zijn, of nee, dat is te eenvoudig, je krijgt zoveel hapjes als er armen en benen en vingers

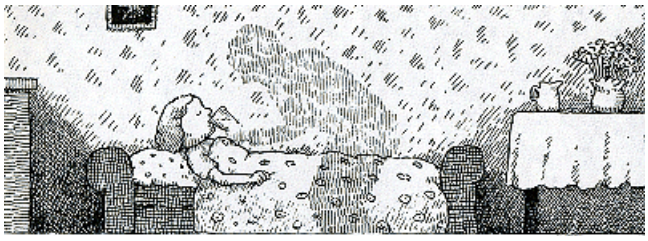

en tenen en tanden en kiezen zijn in mijn hele leger theesoldaatjes. Plus de knopen aan de jassen van de verdronken kleisoldaten. Tel op, tel op.'

'Dat kan ik niet,' zegt Annetje Lie, 'en ik wil niet eten, ik wil drinken.'

Iemand geeft haar te drinken. Is het de Muizenkoning? Of de kleisoldaat? Hoort ze werkelijk een auto toeteren dichtbij, precies zoals de auto van papa? Nee, dat kan niet, dat heeft ze gedroomd...

14

‘Waar blijft de Maan toch? Ik zie de Maan nergens,’ klaagt Annetje Lie.

‘Die kun je niet zien. Het is donkere maan,’ legt papa uit, maar het kan papa niet zijn, misschien is het de kleisoldaat.

Donkere Maan en nergens licht. Annetje Lie verdwaalt in het holst van de nacht. Er zijn zoveel gangen en elke gang heeft zijgangen. Ze wordt bang. In een van die gangen of zijgangen sluipt de Jurkenvrouw rond op zoek naar de satijnen schoenen. Op de tast gaat ze verder. Haar hand raakt een warm, harig ding. Van schrik gilt ze het uit.

‘Rustig toch, rustig maar,’ zegt papa, maar het is niet papa, het is de Vos. Hij houdt een lantaarn omhoog en het licht schijnt op zijn rode vacht.

‘Ben jij, bent u de Vos van het holst van de nacht?’

De Vos knikt en lacht van spits oor naar spits oor.

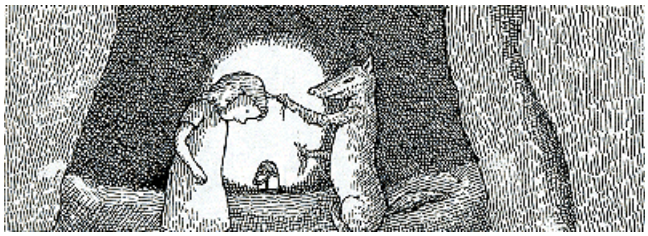

‘Meisje, wil je mijn huisje zien? Mijn oud woonhuis hier vlakbij?’

Annetje Lie weet niet of ze de Vos kan vertrouwen. Zijn stem lijkt op de stem van papa, maar zijn ogen staan wel een beetje schuin.

‘Mijn woonhuis is mooi, het is bekend in de hele omgeving,’ vleit de Vos.

‘Goed dan,’ zegt Annetje Lie.

‘Dat houdt meteen in dat je meedoet aan de rondleiding, daar is nu eenmaal niets aan te veranderen en regels zijn regels, nietwaar? Toevallig wel! Je treft het want vandaag geldt een extra laag tarief. De rondleiding kost honderd haren, maar let wel, totaal geen streken.’

‘Honderd haren, is dat niet erg veel?’

‘Veel? Voor een rondleiding? Dat is niets! Sta stil, ik zoek ze zelf uit!’

Annetje Lie laat de Vos zijn gang gaan. ‘Au!’ zegt ze honderd keer.

‘Wat is er toch, heb je ergens pijn?’ vraagt de Vos met de stem van papa.

‘Ja, pijn, au, het doet pijn!’

De Vos buigt zich heel dicht over haar heen, zijn vlugge nagels trekken en trekken, zijn staart is heet als oma's straalkachel.

‘Ik heb het zo warm.’

Soms schuiven de wolken achter de lantaarn van de Vos even opzij en dan is er opeens iets te zien van het hoekkastje van oma en van de gebloemde breistoel en van iemand die op papa lijkt, en soms strijkt er iets koels langs haar voorhoofd.

‘Negenennegentig honderd,’ telt de Vos, ‘ziezo, de rondleiding kan beginnen.’

Hij pakt zijn lantaarn en gaat voor, intussen ratelt hij achter elkaar een verhaal af met een echte gidsenstem: ‘Dames en heren, zoals u weet kan een vossenhol zeer oud zijn, ja, soms wel honderd jaar. Dikwijls is een dergelijk oud hol in het allereerste begin aangelegd door een ander dier, bijvoorbeeld een Das. Dassen zijn uitzonderlijk goed in het maken van een hol, ze wonen echter niet graag alleen en delen de woonruimte bij voorkeur met een vos...’ De Vos blijft plotseling staan en zegt op zijn gewone manier: ‘Hoor je eigenlijk wel hoe bijzonder ik kan praten.’

‘Ja, ik herkende uw stem haast niet.’

‘Dat bedoel ik niet,’ zegt de Vos ongeduldig. ‘Hoorde je al die woorden die niemand zijn bek meer uit krijgt, zoals: Reeds en Dikwijls en Echter en Slechts, die woorden hoor je niet meer, je ziet ze alleen nog wel eens in boeken. Ik ken er nogal veel, al zeg ik het zelf. Ik ken Tevens en Nochtans en Doch. Zeg maar eerlijk, jij kende ze niet.’

‘Ik kende ze wel,’ zegt Annetje Lie, ‘anders kon ik ze niet dromen.’

‘Maar gebruik je ze ook?’

‘Nee, natuurlijk niet. Iedereen zou me uitlachen.’

‘Precies. Ik ga door met de rondleiding. In dit hol wonen een Das en een Vos, ik dus, een Bunzing en een Wilde Kat. Wij vieren zijn de hoofdbewoners, maar hier en daar zit nog een onderhuurder. Onbelangrijk volk. Als ze zich niet gedragen, trappen de Das en ik ze eruit.’

‘Wie zijn dat, die onbelangrijke eh dieren?’

‘Konijnen, Steenuilen, een Otter, geloof ik, en een Bergeend.’

‘Geen eh Jurkenvrouw?’

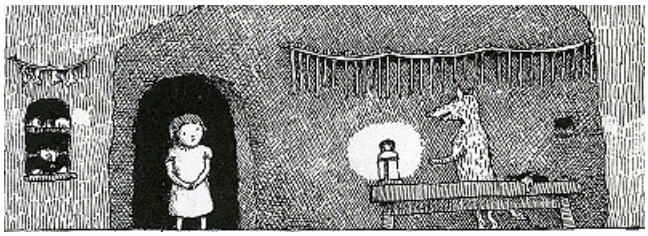

‘Zeer zeker niet,’ zegt de Vos. ‘Hoe kom je erop. Voor Jurkenvrouwen is hier geen plaats, dat moest er nog bij komen. Zo, treed binnen in mijn oud woonhuis.’

Annetje Lie wil liever niet naar binnen in het oud woonhuis, het is er benauwd en eng. Lange rijen muizenstaarten hangen langs de wanden, de vloer is geplaveid met nagels en snavels en er liggen resten van vreselijke maaltijden.

‘Mooi, niet? Voornaam, niet?’ vraagt de Vos. ‘Dat heeft hier een rode duit gekost, daar kun je van op aan. Je ziet zeker wel dat we niet van de straat zijn en er warmpjes bij zitten. Dit hol is dan ook sinds 1880 in onze familie. Maar neem toch plaats.’

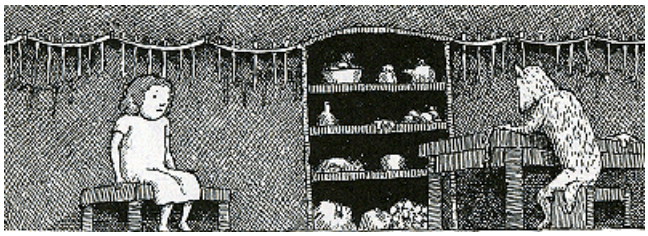

15

Het vossenhol moet middenin het holst van de nacht liggen. Er dringt geen zuchtje wind door in het oud woonhuis. Annetje Lie voelt dat haar mouwen aan haar armen vastplakken. Ze zit al een paar minuten op een bankje en wacht af. De Vos zit op zijn staart en is druk bezig met de honderd haren. Zijn nagels tikken zachtjes. Hij vlecht een touw.

‘Vos, waarom vlecht je mijn haren?’

‘Dat is om een stevig koord te maken.’

‘Vos, waarom maak je een stevig koord?’

‘Dat is om iemand mee vast te binden.’

‘Vos, wie wil je gaan vastbinden?’ gilt Annetje Lie.

‘Een meisje, een, twee, drie. Met een fijne naam, een prachtige naam en die naam is...’

‘Nee! Nee! Nee!’

De wolken verschuiven. Daar is papa met zijn ar-

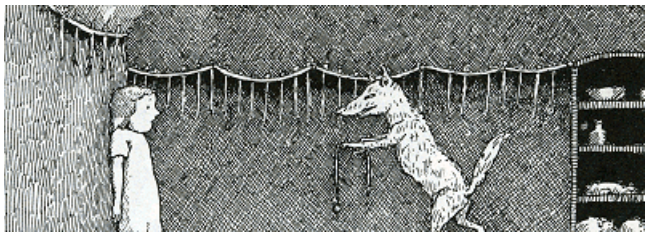

men naar haar uitgestrekt.

‘Kom maar, kindje, kom maar, lieveling.’

‘Kom maar, kindje, en laat je vastbinden,’ zegt de Vos er dwars doorheen.

‘Nee nee nee!’

‘Je wilt niet dat ik je vastbind met dit mooie touw? Nee? Dat kan ook, daar valt over te praten. Ik zal je laten gaan, maar dan moet jij iets terugdoen. Dan moet jij mij Muizenkoning M.G. Muizenkoning geven, die ouwe rakker.’

‘De Muizenkoning is mijn vriend!’

‘Zeur niet. Muizen zijn om op te eten.’

‘Niet de Muizenkoning, niet een muis die die die liedjes kan zingen.’

De Vos kijkt verrast op. ‘Zingen? Kan hij dat, die ouwe sloeber? Hm, dat verandert de zaak. Ik ben een beschermer van de Kunsten en kan me niet vergrijpen aan een muzikale muis. Jammer. Maar het is niet anders. Hij is een collega. Ik heb zelf een zanggroep. Wij brengen het betere lied.’

‘Dat doet de Muizenkoning ook,’ zegt Annetje Lie.

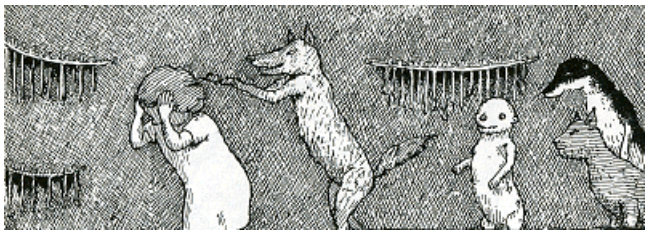

‘O ja? Nu, het ene betere lied is het andere nog niet. Ik denk dat je wel anders praat als je ons eenmaal hebt gehoord. En je zult ons horen. Dan besef je dat die Muizenkoning maar wat aanrotzooit. Het toeval wil dat zo dadelijk een concert van onze zanggroep begint onder mijn bezielende leiding. Het is om zo te zeggen een onderdeel van de rondleiding die je al hebt betaald. Je hebt dus min of meer en eigenlijk volstrekt recht op het concert. Maar voor de consumptie in de pauze moet ik nog vijftien haren vragen. Hou even dat hoofd stil.’

‘Au! Au! Au!’

De Bunzing, de Das en de Wilde Kat komen op het gegil af.

‘Wie krijst daar toch zo, heb je een speenvarken gevangen, smek smek?’

‘Nee, publiek voor ons concert.’

‘Eten wij haar op na de finale, is zij tevens het souper?’

‘Wacht eens, die ken ik,’ zegt de Wilde Kat, ‘ze heet Annetje Lie.’

De wilde Kat is Sneu, haar eigen kat die wegge-

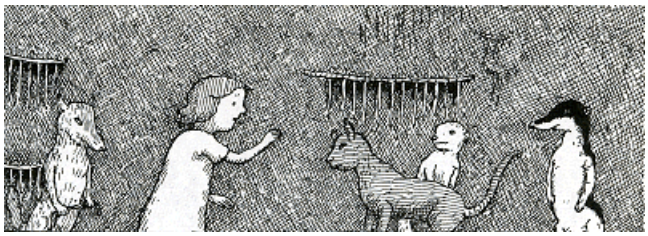

lopen is.

‘O Sneu, lieve Sneu, waar was je?’

‘De wijde wereld in, ik had er genoeg van.’

‘We hebben je overal gezocht, we dachten dat je dood was, o, we hebben zo gehuild toen je niet terugkwam.’

‘Erg overdreven,’ vindt Sneu. ‘Heb je iets voor me meegebracht? Lever? Hart?’

‘Ik wist niet dat je hier was.’

‘Goeie smoes,’ snauwt Sneu. Hij is niet lief meer, zijn ogen staan vals.

‘Het concert begint, de gong is al gegaan,’ roept de Vos.

‘Welke gong?’ vraagt de Das. ‘Ik hoor geen gong.’

‘Ik ook niet,’ zegt de Bunzing. Hij stinkt.

‘Als ik zeg dat de gong is gegaan dan is hij gegaan,’ zegt de Vos. ‘Het concert begint.’

‘Wacht even, wacht even,’ roept de Bunzing. Hij holt weg de gang in en komt even later terug. ‘Ik had vergeten mijn odeur op te spuiten. Hoe ruik ik nu?’

‘Als een bunzing die odeur heeft opgespoten,’ zegt de Vos.

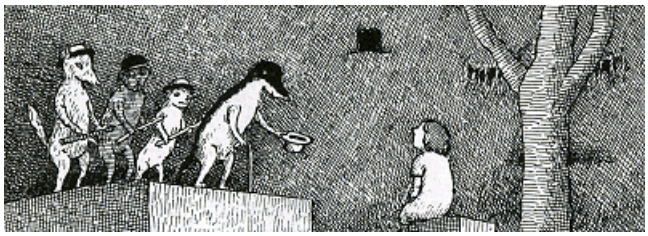

De vier dieren klimmen op een kleine verhoging, nemen hoeden en wandelstokjes uit een kastje en buigen naar Annetje Lie. Annetje Lie klapt.

De Das doet een pasje naar voren. ‘Het programma luidt als volgt: Allereerst vertolken wij “Het lied van de grote jachtmeester”, vervolgens zingen wij “Kattenbek” en tot slot brengen wij ten gehore op veler verzoek “Om mijn oud woonhuis peppels staan”.’

De Bunzing is het er niet mee eens. ‘Laten we liever zingen van “Roos geurige roos”.’

‘Nee,’ zeggen de Vos, de Wilde Kat en de Das.

De vier zangers stellen zich naast elkaar op met één schouder naar het publiek, de hoed in de ene en de wandelstok in de andere hand en zingen:

Is er een brug
van hier naar daar?
Een brug van stenen
een brug van hout?
Tiedeldiedom?
Tiedeldiedom de wind steekt op

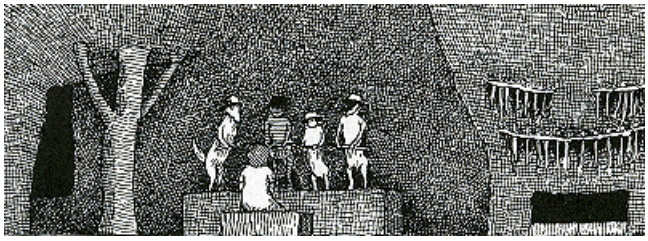

en mussen zijn geen vinken
wanneer het ijs de zee verdroogt
waar zullen wij ons verdrinken?
Tiedeldiedom?
Tiedeldiedom ik waarschuw u
gelag moet men betalen
het kind is ziek het kind is dood
de wagen komt het halen.
Tiedeldiedom!
Was er een brug van daar naar hier
een brug van touw wellicht van lood
dan kwam de zwarte wagen niet
dan was het kleinste kind niet dood
Tiedeldiedom?
Tiedeldiedom!

‘Ik vind van “Roos geurige roos” toch mooier,’ zeurt de Bunzing.

‘Jij moet je doodstil houden over geuren,’ zegt de Vos, ‘jij bent de allerlaatste die het woord geur in de mond moet nemen.’

‘Nu we het toch hebben over iets in de mond ne-

men,' begint de Wilde Kat, 'is het waar dat zij de Muizenkoning kent?'

Alle vier kijken ze naar Annetje Lie.

'Ja, zij kent hem, die ouwe zanik, maar hij zíngt!'

'Nou én? Ik kan in een ommezien maken dat hij niet meer zingt,' grijnst de Wilde Kat, 'of dat hij vals zingt.'

Hij stapt van de verhoging en komt naar Annetje Lie toe, zijn staart zwiept boven zijn rug. 'Laten we eens een bezoek gaan brengen bij die gezellige ouwe Muizenkoning,' snort hij, 'dan stel jij hem behoorlijk aan mij voor. Kom, dat kun je best voor mij doen, voor je eigen Sneu.'

'Dan eet je hem op,' stamelt Annetje Lie.

'Niet meteen,' zegt de Wilde Kat en kijkt sluw. 'O nee, niet meteen.'

'Nee, dat zou niet verstandig zijn,' valt de Vos hem bij, 'eerst zorgen we dat hij al zijn muizenonderdanen bij elkaar roept voor een interessante rondleiding en een fraai concert, wat zullen die diertjes genieten, ze hebben toch al zo weinig in hun saaie grijze leventje.'

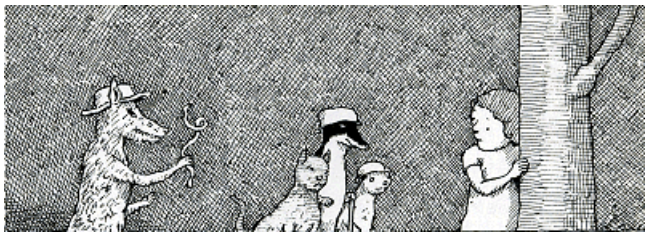

De Das en de Bunzing knikken heftig.

‘Nee, ik doe het niet,’ zegt Annetje Lie.

‘Dat is onverstandig.’ De Vos speelt met het haren koord. ‘Want als je niet meewerkt dan roepen wij de Jurkenvrouw, zie je.’ De vlecht zwaait langzaam heen en weer. ‘Nou? Heb je je al bedacht?’

‘Ik doe het niet, ik doe het niet.’

De vier zangers komen stap voor stap op Annetje Lie af, één schouder schuin naar voren, terwijl ze zacht zingen over de brug en de zwarte wagen.

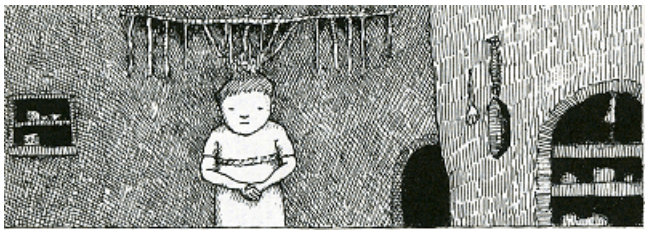

16

Soms is het dag en soms is het nacht. De wolken van het vossenhol lossen op en papa is er of oma en ook wel eens de dokter met haar ronde gezicht.

‘Zeg het tegen de Maan,’ smeekt Annetje Lie.

Ze is in de macht van de vier zangers, hun gevangene, en als ze de Muizenkoning niet verraadt dan komt de Jurkenvrouw.

‘Zeg het toch tegen de Maan.’

De Vos doet heel aardig tegen haar en praat met een sussende, goedige stem, maar intussen heeft hij haar vastgebonden met het koord en haar haren een voor een aan muizenstaarten boven haar hoofd geknoopt, als ze zich maar even beweegt kan ze wel schreeuwen van de pijn.

‘Breng je ons bij de Muizenkoning, die ouwe scharrelaar?’

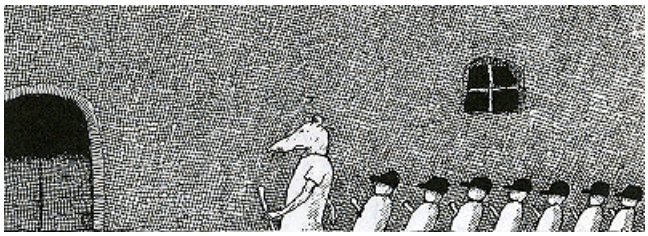

‘Nee nee nee.’

‘Dan halen wij je weet wel wie.’

Zo gaat het door, dag en nacht.

‘Doe je wat wij zeggen?’

‘Ik kan de Muizenkoning niet verraden.’

‘Stil, wat hoor ik nou? Nee, stil eens eventjes,’ sist de Wilde Kat. ‘Daar komt iemand aan.’

‘De Jurkenvrouw? Nu al?’ vraagt de Das een beetje boos. ‘Dat is te vroeg.’

‘Heeft de Jurkenvrouw tachtig voetjes soms?’

‘Niet dat ik weet.’

De vier zangers overleggen met elkaar. Annetje Lie hoort het nu ook, dat felle tikken van kleine voeten op de met nagels en snavels geplaveide binnenplaats van het vossenhol.

‘Geef acht!’ schreeuwt een bekende stem. Het is Muizenkoning M.G. Muizenkoning zelf, met zijn leger.

‘Dat is oneerlijk, dat is vals, veertig tegen vier!’ schreeuwt de Vos. ‘Net weer iets voor die ouwe schurk.’

‘Maak haar los, dan zijn we tenminste met vijf,’

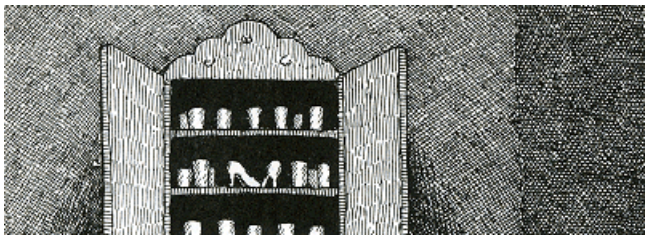

zegt de Bunzing slim.

Annetje Lie wordt snel losgemaakt, dat is nog een heel werk.

‘Nu hoor je wél bij óns!’ waarschuwt de Vos.

Maar Annetje Lie maakt dat ze wegkomt naar het leger van de Muizenkoning.

‘Bah, het is niks anders dan een overloper,’ zegt de Das.

En de vier zetten het op een zingen, zo vals dat de Muizenkoning met de poten voor zijn oren de aftocht blaast.

‘Wat een smerige aanval,’ zucht hij als ze veilig en wel in het muizenhol aan de limonade en de kaaskorsten zitten. De satijnen trouwschoenen staan nu in de kast tussen de glazen.

‘Een ereplaats,’ legt de Muizenkoning uit, ‘het zijn de schoenen van een Trouwe Vriendin. Je hebt ons niet verraden.’

‘Hoe kom je aan die prent van Assepoester?’ vraagt Annetje Lie verbaasd. Ze ziet duidelijk de bruine vlekken van het weer, de duiven en de erwten en dan is ze niet meer in het hol van de

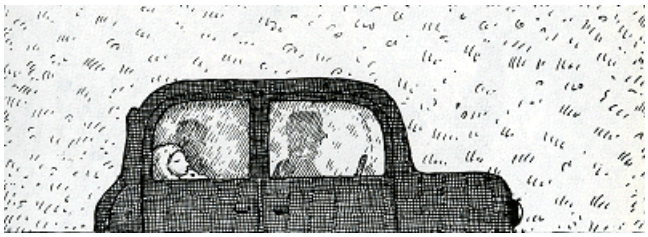

Koning, maar in oma's keuken. Papa draagt haar in zijn armen, de donsdeken is om haar heen gewikkeld.

‘Waar gaan we naartoe?’

‘Ik breng je naar de auto,’ zegt papa.

‘Gaan we naar huis? Naar mama?’ Ze voelt de auto gonzen en zoemen en zoeven. ‘Waar gaan we naartoe?’

Waarom is alles zo wit? Dit is niet het holst van de nacht en niet de plaats waar de maan altijd op haar wacht. Zijn ze aan de noordpool? Zijn ze in de woestijn? Is alles van zand geworden? We gingen toch naar huis, denkt ze, we waren toch in de auto.

Ze ziet het hoofd van de Muizenkoning. Zijn mond zegt: ‘Neeneeneenee, dat kan immers niet. Het huis is leeg en jij bent ziek. Als de dokter komt dan ben je ziek.’

Annetje Lie ligt in een wit bed in een witte kamer. Ze heeft een witte deken met een witte sprei. Een witte mevrouw en twee witte meneren staan bij haar. Papa is weg en oma is weg. De Muizen-

koning is weg. De donsdeken is weg.

Mijn deken... Annetje Lie kan niet praten. Nu kan ik niet meer terug naar het holst van de nacht, denkt ze, niet zonder de donsdeken.

De witte meneer doet iets met haar arm. Ze valt dwars door de bodem van het witte bed, diep diep diep.

‘Sssst,’ fluistert de Muizenkoning, ‘ik ben het, ik laat een Trouwe Vriendin niet in de steek.’

‘Waar ben ik?’

‘Waar ík ben, vanzelf,’ moppert de Muizenkoning, ‘dat is toch duidelijk.’

‘Maar waar ben jij?’

‘Bij mij,’ zegt de Maan.

‘Maan, ik zie je niet, Maan!’

‘Kijk eens goed.’

En daar middenin al dat wit, als een inktvlek op papier, is de Maan. Hij neemt Annetje Lie in zijn boot en ze zeilen weg uit de witte ruimte een zwarte tunnel in.

‘Het wordt donker!’

‘Dat klopt. Donkere Maan, het woord zegt het al.’
‘Ik zie niets meer.’
‘Zie je de sterren niet?’
‘Nee, alles is zo zwart.’
‘Het zijn ook uitgedoofde sterren. Zie je de gaten niet?’
‘Nee.’
‘Het zijn ook zwarte gaten.’
‘O Maan, ik ben bang in het donker, laten we teruggaan.’
‘Terug naar dat witte daar?’
‘Ja, terug.’
De Donkere Maan wendt de steven, ze varen de tunnel uit.
‘Zie je nu dan wat?’
‘Nee nee, alles is zo wit.’
‘Zie je dat zand niet van de duinen?’
‘Zand? Ik zie geen zand.’
‘Dat komt omdat het wit zand is. Zie je de duiven niet?’
‘Welke duiven, ik zie geen duiven.’

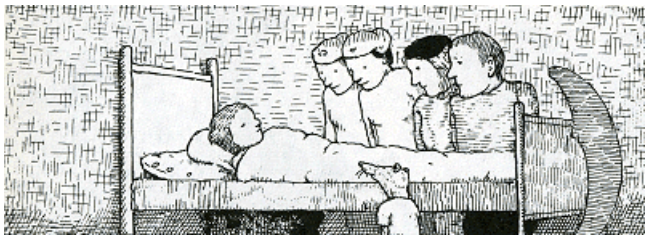

‘Dat komt omdat het witte duiven zijn.’

‘De duiven van Assepoester?’

Ze ziet geen duiven, maar wat is dat een lief gezicht tussen die witte muren en bedden.

‘Ben jij Assepoester?’

‘Nee, ik ben de zuster.’

‘O. En waar is de andere zuster? Er waren er toch twee?’

‘Die komt straks weer,’ zegt de ene zuster.

‘En de stiefmoeder? Ben ik in het huis van Assepoester?’

‘Ja, dit is het ziekenhuis,’ zeggen de zusters. Ze knikken en glimlachen.

‘Je bent in het ziekenhuis,’ zeggen papa en oma.

‘Dit is het ziekenhuis,’ zeggen de Maan en de Muizenkoning.

‘Ik krijg je wel in het ziekenhuis,’ zegt de Jurkenvrouw vanonder het bed.

‘Onder het bed zoekt iemand alleen maar pantoffels.’

‘Ziekenhuis ziekenhuis, witte wagens, zwarte

wagens,’ zingen de vier zangers.

Iedereen zegt dat ze in het ziekenhuis is, dan moet het waar zijn.

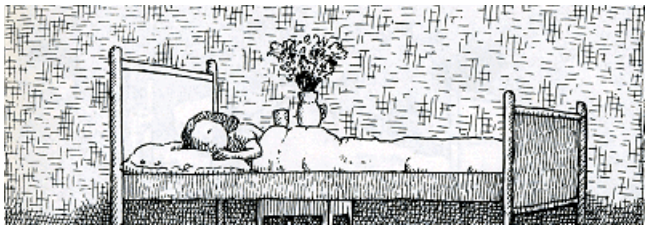

17

Oma zegt altijd als er iets vervelends gebeurt: ‘Ach, nu ja, het ziekenhuis is erger.’

Het ziekenhuis is erger! Dan gebroken vazen, dan aangebrande melk. En nu ligt Annetje Lie zelf in het ziekenhuis.

Ze weet niet wat ze ervan moet denken, alles is vreemd, al ligt onder die dunne ziekenhuisdeken wel gewoon het holst van de nacht. Dat zag ze meteen de eerste dag, alleen heeft ze er niet veel aan. Zonder de Maan durft ze er niet in, ergens daarbinnen liggen de vier zangers op de loer. Ergens daarbinnen is de Jurkenvrouw.

Annetje Lie weet niet hoe lang ze al in het witte bed ligt, maar wel dat mama al die tijd niet op bezoek is geweest. Wat betekent dat? Dat mama zelf ziek is? Dat mama heel ver weg is? Dat mama... dood is?

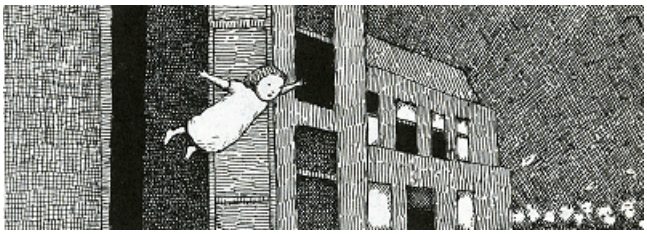

Nee! Niet dood. Dat niet. Ze moet het weten en niemand geeft antwoord als ze iets vraagt. Ik ga haar zoeken, denkt Annetje Lie, ik ga haar zelf zoeken.

Een keer als het nacht is en de zuster even is weggegaan, stapt ze uit haar bed. Om een hoekje van de deur kijkt ze links en rechts. Er is een lange gang met overal deuren en achter die deuren klinken vreemde geluiden. Kan er een Vos zitten achter een van die gesloten deuren? Of een Jurkenvrouw? Ze wil een beetje snel door die lange gang heen en merkt plotseling dat ze zich met haar voeten kan afzetten van de vloer. Bij elke stap zweeft ze een eindje door de lucht. Dit is eigenlijk heel gemakkelijk, denkt Annetje Lie, dat moet ik eens tegen oma zeggen.

Het zweven gaat steeds beter. Met een flinke sprong vliegt ze in een keer de trappen af, benedengangen door, hoeken om of het niets is, en over de nachtportier heen naar buiten. Met haar armen maakt ze zwembewegingen, waardoor ze een flink vaartje krijgt. Beneden haar ligt de stad met alle lichtjes aan. Als ze wil kan ze naar haar eigen huis gaan, maar ze weet dat mama daar niet is en ze wil

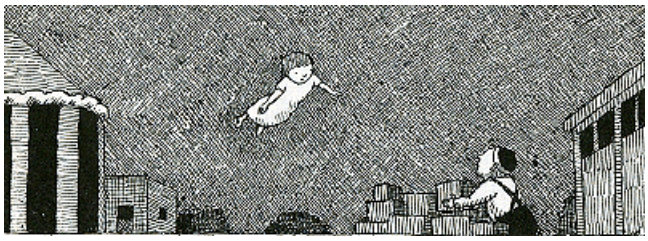

liever samen met de Maan naar dat lege huis. Als vanzelf vliegt ze in de richting van oma's dorp. Ze moet over de zee en over de duinen en de bossen, over de weilanden met het circus.

De tent staat er nog steeds. Door een gat in het dak ziet ze de dieren in hun kooien. Mensen zijn er niet, die slapen. Alleen de clown is in zijn eentje bezig naast de tent. Hij stapelt dozen op elkaar, grote en kleine dozen van elke vorm en kleur.

'Wat doe je daar, clown?' roept Annetje Lie.

'Dat zie je toch wel. Ik vul de ruimte met dozen,' zegt de clown. 'Ik moet vannacht nog de hele ruimte, het hele heelal, het universum om zo te zeggen, opvullen met dozen. En niet zomaar een beetje, nee, precies gepast vol.'

'Maar dat kan niet met dozen,' zegt Annetje Lie, 'zoveel dozen zijn er niet eens. En het heelal is toch niet hoekig?'

De clown trapt de dozen alle kanten op. 'Dan niet. Dan vul ik het heelal op met ballen. Voetballen, tennisballen, strandballen, alle ballen.'

'Maar clown, zoveel ballen bestaan er ook niet.

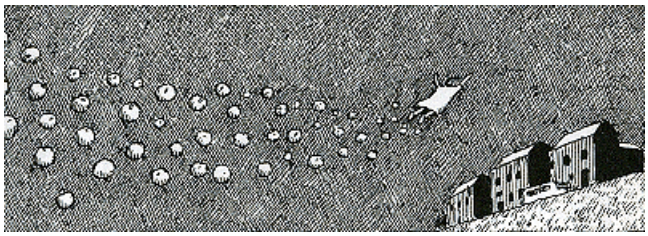

En het heelal is toch niet rond? Of wel?'

'Wat ben jij een pietlut,' scheldt de clown. 'Ik hou al op met die ballen, ik weet het beter gemaakt. Ik ga het hele heelal opvullen met appels appels appels. Want het heelal is een groot klokhuis, dat kan niet anders.'

In een razende vaart begint hij appels op te stapelen. Waar ze vandaan komen is een raadsel, maar ze zijn er en de appelberg groeit pijlsnel boven de circustent uit. Hij wordt hoger, maar ook breder.

Annetje Lie zwemt wild met haar armen om de appels voor te blijven, ze zitten haar op de hielen. Gelukkig is de dijk niet ver meer, daar staat oma's huisje, daar is de groene auto. Maar de appels halen haar in. Ze springt over het puntdak op de straat en kruipt in de auto. Ze wist niet dat ze kon rijden, maar de auto start grommend en ze stuurt met groot gemak langs de bekende huizen en winkeltjes. Vlak achter haar verdwijnt het dorp onder een stortvloed van appels.

De clown joelt ergens achter de berg:

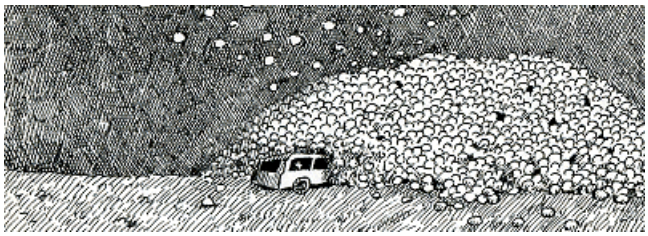

Appeltje met je rode wang
ga met mij trouwen dan leven wij lang
ik zal je in ere houen
ben je me trouw dan krijg je mijn hoed
ben je mij ontrouw appeltje zoet
dan zal ik je pakken pakken
en pannenkoek van je bakken.

De sterren verdwijnen achter de appelberg, als dat zo doorgaat zal de Maan nooit meer beneden komen.

Annetje Lie stopt de auto en kijkt om. Appels. Zitten oma en papa in het huis onder die appels? Dan zullen ze nog stikken, niemand kan ademen onder zoveel appels.

Annetje Lie draait de groene auto en stuurt recht op de appelberg aan. De onderste laag is zacht en pappig, de auto boort zich een weg door de natte massa. Ze rijdt langs deuren, deuren, maar welke is de deur van oma's huis? De auto blijft steken en kan niet meer vooruit of achteruit. Tegen de ruiten perst de bruinige appelbrij.

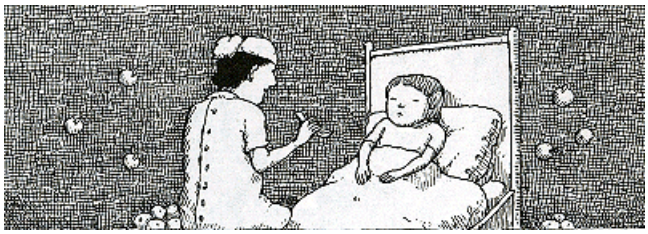

‘Help!’ gilt Annetje Lie.

Het dak en de wanden van de auto komen dichterbij, de ruimte wordt kleiner en kleiner, de appels drukken de auto in elkaar.

‘Help! Help.’

‘Kom kom, een paar hapjes maar,’ zegt de zuster. Er zit een zuster midden tussen de appels.

‘Mondje open! Je moet echt een beetje eten. Lekkere appelmoes.’

‘Geen appelmoes!’ probeert Annetje Lie te zeggen, maar haar mond zit al vol.

‘Hap,’ zegt de zuster.

Een. Ik stond op steen. Hap!
Twee. Ik brak mijn been. Hap!
Drie. Het deed me zeer. Hap!
Vier. Ik deed het nooit meer. Hap!

‘Wat deed ik nooit meer?’ vraagt Annetje Lie.

‘Hap,’ zegt de zuster.

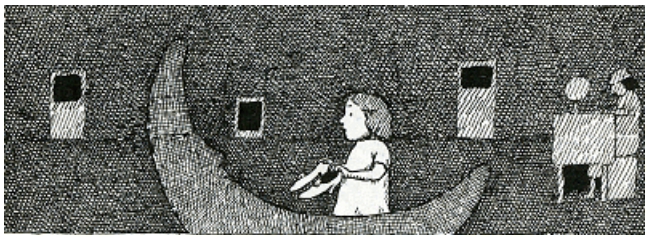

18

Eindelijk is de Maan gekomen, donker en wel. Het ziekenhuis is rustig, al blazen en zuchten en kreunen er mensen achter alle deuren. De nachtzuster zit bij haar kleine lichtje. Ze ziet de Maan niet, hij is te donker.

‘Ga je mee?’

In de boot liggen de satijnen schoenen.

‘Hoe komen die hier?’ vraagt Annetje Lie.

‘Van de Muizenkoning, met de hartelijke groeten. Hij kon vanavond niet komen, het leger was in opstand. Ze willen meer kuch en minder rats. En verder willen ze drie keer per dag thee.’

‘Waar gaan we heen, Maan?’

‘Waar je wilt.’

‘Naar huis.’

‘Het huis is leeg.’

‘Ik wil naar huis.’

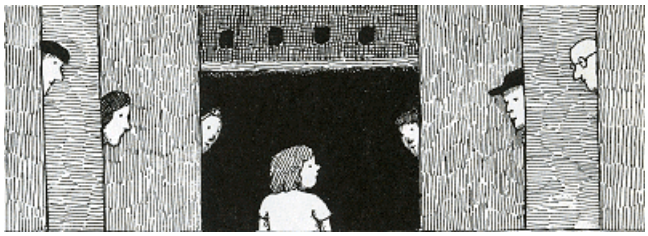

‘Driemaal is scheepsrecht,’ zegt de Donkere Maan, ‘maar onthou goed: “Drie. Het deed me zeer. Vier. Ik deed het nooit meer.” Dit is de laatste keer.’

Het badkamerlicht brandt nog steeds.

‘Ik wil weten waar mama is,’ zegt Annetje Lie, ‘ze moet toch ergens zijn! Papa is bij oma, maar mama, waar is mama?’

Ze loopt om het huis en daarna trekt ze de satijnen schoenen aan en belt aan bij de buren. ‘Waar is mijn mama?’ vraagt ze.

‘Niet thuis,’ zegt de buurvrouw links, de buurvrouw rechts, de tante van Tanja, de vader van Freek, de vrouw van de dokter, de juffrouw van de school.

‘Weg,’ zeggen ze in de winkels, in de straten, in de parken.

‘Ze moet toch ergens zijn,’ kreunt Annetje Lie. Ze wankelt op haar hoge hakken, ze kan niet meer.

De Maan schept haar in zijn boot. ‘Hier worden we niet wijzer.’

‘Zoek jij haar dan, Maan. Jij kunt overal naar binnen schijnen.’

‘Ik kan nu even niet schijnen,’ zegt de Maan, ‘dat zie je toch wel, ik ben de Donkere Maan en dat is de verkeerde schijngestalte.’

‘Dan wil ik naar de dijk. Ik wil naar Heintjevaar.’

‘Wat moet je van die enge groenerik?’

‘Alleen maar iets vragen.’

Ze zeilen voor de wind, westzuidwest. De lucht is vol sterren, maar sterren geven weinig licht.

‘We zijn er,’ zegt de Maan. Hij weet waar hij staat, ook als het donker is.

Annetje Lie stapt uit bovenop de dijk. De Maan houdt haar vast met een scherpe nagel in haar arm. ‘Je doet geen domme dingen, denk erom.’

‘Heintjevaar, Heintjevaar!’ roept Annetje Lie. Ze schopt de schoenen uit en daalt de dijk af, voorzichtig om niet uit te glijden op het vochtige gras.

‘Niet helemaal naar beneden!’ waarschuwt de Maan ongerust.

‘Heintjevaar?’

‘Hier ben ik, hiehier.’ Er klinken soppende geluiden beneden op de stenen.

‘Is dat mijn lieve, mijn allerliefste Annetje Lie?’

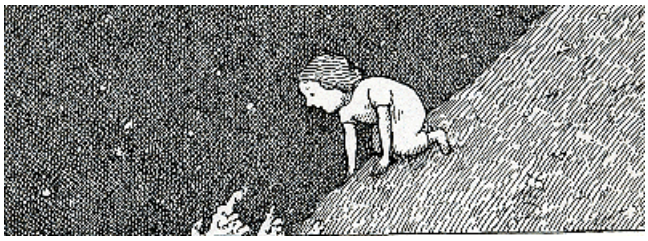

‘Heintjevaar, als ik dichtbij kom, dan pak je me, hè?’

‘Dat weet je wel!’

‘Heintjevaar, als ik je wat vraag, geef je dan antwoord?’

‘Dat weet je wel.’

‘Maar is het dan waar wat je zegt?’

‘Ik lieg niet, dat weet je wel.’

‘Heb je mijn mama?’

‘Nee, jammer genoeg niet,’ zegt Heintjevaar.

‘Heb je mijn opa?’

‘Die wel, hahaha, die wel.’

‘Heb je tante Lydia?’

‘Die ook, die ook. Ben ik niet knap? Niemand had het ooit gedacht, maar ik kreeg haar en ik heb haar en nu hou ik haar.’

‘Heb je meester Dirk?’

‘Jep.’

‘Heb je mama?’

‘Die niet, die niet.’

‘Dank je wel,’ zegt Annetje Lie, ze klimt de dijk weer op.

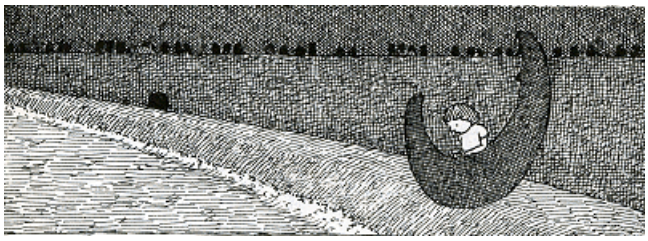

‘Hè, ga je nu al weg, kom je niet gezellig hier?’

Annetje Lie schudt haar hoofd. ‘Dat weet je wel.’

‘Ja, maar we blijven hopen. Tot ziens, lieve Annetje Lie.’

‘Dag Heintjevaar.’ Ze stapt in de boot en wuift in het donker.

Terwijl ze opstijgen hoort ze nog heel lang maar steeds vager de hoopvolle stem van Heintjevaar. ‘Tot ziens, tot ziehiens, tot ziehiehiens...’

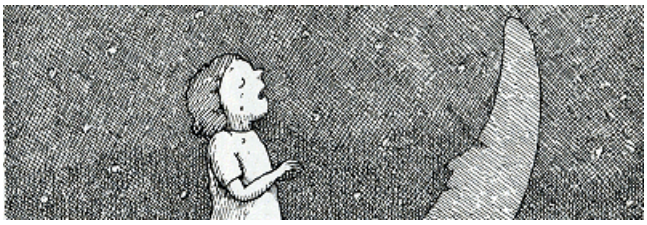

19

‘Ben je nu tevreden?’ vraagt de Maan. ‘Is dat wat je wilde weten?’

‘Ja,’ zegt Annetje Lie.

‘En waarom huil je dan zo allererbarmelijkst?’ vraagt de Maan.

‘Dat moet,’ zegt Annetje Lie.

Ze kan niet meer ophouden, net als toen tante Lydia begraven werd.

‘Je huilt je nog dood,’ knort de Maan, ‘het is ongezond. Die enge groenerik zit toch al op je te wachten.’

Annetje Lie weet dat de Maan gelijk heeft, ze kan tussen de huilkrampen door geen adem krijgen, het verdriet drukt op haar als de appelberg van de clown die het hele heelal opvult.

‘Waarom huil je, als ik vragen mag?’

‘Om om om om...’

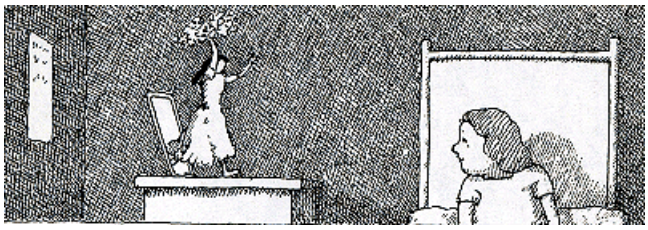

‘Omdat je ziek bent?’

‘Nee.’

‘Omdat je scheve tanden hebt?’

‘Nee.’

‘Omdat je pijn hebt?’

‘Nee.’

‘Waarom dan, hier kan ik niet tegen, hoor. Waar huil je om?!’

‘Ik weet het niet, ik weet het niet.’

‘Dat is erg,’ mompelt de Maan, ‘dat is ongeveer het ergste wat er is.’

‘Waar zijn mijn schoenen?’ zegt de stem van mama.

Ze praat vanaf het witte nachtkastje, daar staat de trouwfoto in het zilveren lijstje.

‘Mama,’ roept Annetje Lie, ‘waar was je al die tijd?’

Mama stapt uit de lijst in haar trouwjurk met de wijde rokken.

‘De wijde wereld in,’ zegt ze. Ze zwaait met haar bruidsboeket en springt op de grond. ‘Ik had er genoeg van. Waar zijn mijn trouwschoenen?’

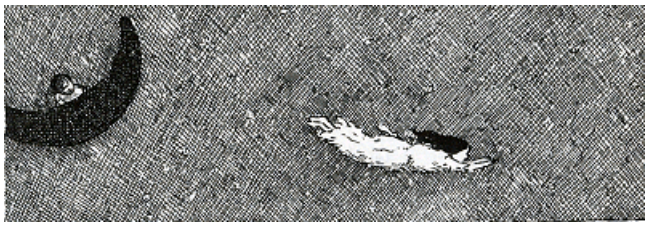

‘Die liggen nog op de dijk,’ zegt Annetje Lie.

Mama zet zich af, net zo gemakkelijk als Annetje Lie zelf, en zweeft boven het bed.

‘Doe het raam open,’ gebiedt ze.

De Maan doet vlug wat ze zegt en mama vliegt met een prachtige schoolslag weg boven de huizen. Haar sluier en haar kanten rokken fladderen om haar heen.

‘Kom mee.’ De Maan grijpt Annetje Lie. ‘Erachteraan.’

Weer is de richting westzuidwest.

‘Ze gaat naar de dijk,’ fluistert de Maan, ‘wat moet je daar nu van denken.’

‘Ze gaat naar oma,’ zegt Annetje Lie, ‘ze gaat naar papa.’

De Maan zucht. ‘We zullen zien wat we zullen zien.’

Mama daalt naast de groene auto. Ze staat een tijdje te kijken naar het huis van oma en de auto. De Maan blijft stil boven het dorp hangen, onzichtbaar.

‘Waarom gaan we niet naar haar toe?’

‘Ssst.’

De Maan landt achter de huizen en trekt Annetje Lie mee naar oma's kamer. Annetje Lie wil op het raam tikken met een theesoldaatje. ‘Mama? Kom je?’

Mama legt het bruidsboeket op de auto en loopt naar de houten trap op de dijk.

‘Waar wil ze heen?’

‘Ssssst.’

Mama verdwijnt achter de dijk, maar dan ziet Annetje Lie dwars door de muren van oma's huis en de dikke, massieve dijk hoe mama naar de schoenen toeloopt en ze aantrekt en hoe ze daarna naar de stenen in het water loopt. De stenen zijn niet langer van grijs basalt, ze zijn van glas, en het water is niet langer ondoorzichtig, het is helder tot in de diepte. Mama loopt het water in en zinkt. Maar de groene hand van Heintjevaar plukt haar uit de zee en smijt haar op het land. Mama schudt zich als een hond.

Al die tijd is Annetje Lie gewoon door blijven huilen, want wat er ook gebeurde, het verdriet was eerst. En nu, terwijl alles glashelder is, maken haar eigen tranen dat ze niets meer kan zien.

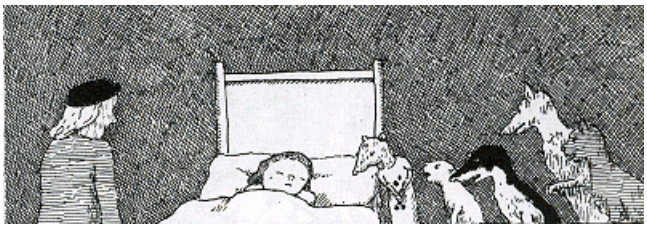

‘Stil toch, mekind.’

Oma is er.

‘Oma, jij gaat niet weg, jij gaat niet de wijde wereld in, hè?’

‘Hoe kom je daar nou bij, natuurlijk niet.’

‘Net als Sneu, bedoel ik.’

‘Ik blijf altijd bij jou,’ zegt oma.

Is het dag, is het nacht? Zingen de vier zangers aan haar bed met een solo van de Bunzing over Rozen? En lopen de theesoldaatjes aldoor voorbij over de ziekenhuisvloer, tikkend met hun tachtig voetjes? Ze hoort hun stemmen ijverig de maat aangeven. Béter béter béter. En een bekende, scherpe stem roept tevreden: ‘Goed! Goed! Goed vooruit!’

‘Ga weg allemaal,’ denkt Annetje Lie. Ze wil slapen. Haar tranen zijn op, ze is moe.

‘Ga je mee? Kom je?’ vleien de zangers, de theesoldaatjes, de Muizenkoning en Heintjevaar.

Maar de Maan legt zijn donkere zeil over haar heen.

‘Ssst, ze slaapt.’

Ja, ze slaapt. Ze slaapt honderd jaar, of waren het

honderd uren? Ze zit bovenop de dijk in de wind, een kamertje van hoog gras om haar heen. Ze plukt bloemen. Boterbloemen, zuring, witte klaver, rode klaver, madeliefjes. Ze zuigt op de witte klavers, die oma schapenbloemen noemt, en op de rode klavers, die oma suikerbloemen noemt. En ze maakt een krans van madeliefjes, die oma meierbloempjes noemt. De zee heeft kleine, steeds verspringende vlakjes, het licht spat eraf.

Ze was vergeten hoe heerlijk het is om op de dijk te zitten in de wind als het zomer is. Ze vlecht de krans op de manier die oma haar heeft geleerd en in haar hoofd zingt het zachtjes en dat is niet vervelend, het is wat ze zelf wil.

Wie zingt er het liedje eene twee
van het meisje een twee drie
ze leeft in een koninklijk aan zee
en haar naam is Annetje Lie.

Ze woont bij oma aan de dijk
het meisje een twee drie

aan de blauwe zee van het koninkrijk
en haar naam is Annetje Lie.

‘Annetje Lie? Ben je wakker?’

Wat een lief gezicht tussen al die witte wanden en dingen. Kent ze dat gezicht niet? Tranen rollen als erwten naar beneden. In de as?

‘Ben je... Assepoester?’

Nee het is Assepoester niet.

Is het de Jurkenvrouw?

Nee, het is niet de Jurkenvrouw.

Het is immers mama.

‘Ben je mama?’

Natuurlijk is het mama, wie kan het anders zijn!

‘Blijf je bij me?’ vraagt Annetje Lie slaperig.

‘Ik blijf bij je.’

‘En als ik beter ben? Als ik bij oma ben?’

‘Dan kom ik elke zondag als je wilt.’

Elke zondag. Niet elke dag, maar wel elke zondag.

‘Nu weet je het,’ zegt de Maan.

Hij is nog donker, maar met een vlijmscherp licht-

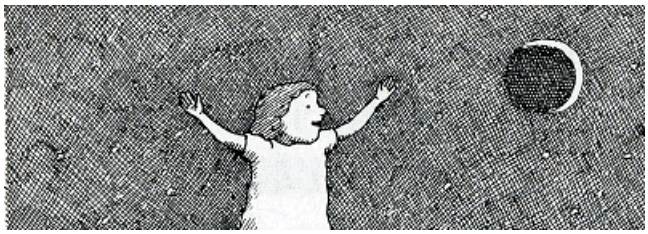

randje aan de rechterkant, een komma van licht.

‘Ja, nu weet ik het.’

‘Wel, waar gaan we heen?’ vraagt de Nieuwe Maan.

‘Naar het holst van de nacht? Naar het circus? Naar de zee?’

‘Overal heen,’ roept Annetje Lie, ‘ik wil overal heen.’

‘Dat is het beste,’ zegt de Nieuwe Maan. ‘Dat is altijd het beste. Zo leer je alle tweeëndertig streken van het kompas. En wie die kent, verdwaalt niet.’ Hij blaast in het zeil...